

ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา

วิทยานิพนธ์
ของ
ดวงพร อุทัยสุริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

ISBN 974 – 451 – 738 – 7

วิทยานิพนธ์นี้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากมหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาคม วัตโสง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

((ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาคม วัตโสง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. จรัส อติวิทยากรณ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ)

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

.....ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

(อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ โชคनुกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาคม วัตโธสง ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์ กรรมการที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วีระชัย เสมากักดี อาจารย์ ดร.โสภาค วิริโยธิน อาจารย์ ดร.อิศรฐฎ รัตนโธสง อาจารย์ ดร.พรทิพย์ เสมากักดี ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เวรดี กระโหมงศ์ หัวหน้าภาควิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา นายจุญญ นราคร ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา นายพิชิต รอดทอง อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา นางสาวชนิสรา คชาทอง ศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ที่ได้กรุณาตรวจความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำช่วยเหลือมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนาทวี ผู้อำนวยการวิทยาลัย การอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพะโคะ และนักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง ทำให้ข้อมูลสำเร็จลุล่วงด้วยดีเป็นที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณครอบครัว ด.ต.เสริม อุทัยสุริ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้การช่วยเหลือและ เป็นกำลังใจในการศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

หากคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่ บิดา มารดา และครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ดวงพร อุทัยสุริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหาร.....	8
การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา.....	10
การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา.....	11
พฤติกรรม.....	12
การเกิดพฤติกรรม.....	13
คุณธรรมจริยธรรม.....	14
องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม.....	15
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม.....	17
พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม.....	21
ความมีระเบียบวินัย.....	23
ความรับผิดชอบ.....	25
ความซื่อสัตย์.....	29
ความเสียสละ.....	31
ความอดทน.....	32
ความมีสัมมาคารวะ.....	34

บทที่	หน้า
เพศกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม.....	35
สภาพครอบครัวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม.....	37
อาชีพผู้ปกครองกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม.....	39
ระดับชั้นที่ศึกษากับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม.....	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	58
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	75
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	76

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	87
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	99
ภาคผนวก ค. ตาราง 10	110
บทคัดย่อ.....	114
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	121

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทตัวแปร.....	42
2 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและรับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง.....	47
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา.....	48
4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา.....	49
5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ.....	50
6 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรสภาพครอบครัว.....	51
7 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรอาชีพผู้ปกครอง.....	52
8 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรระดับชั้นที่ศึกษา.....	53
9 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา.....	54
10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา เป็นรายข้อ.....	110

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบัน เยาวชนไทยถือว่าเป็นอนาคตของชาติ คือ เป็นผู้ซึ่งเติบโตขึ้นไปเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคตอันใกล้ บทบาทของเยาวชนในปัจจุบัน ทุกคนจะมองภาพลักษณ์ที่ไม่ดีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด การพนัน การเที่ยวกลางคืน การแต่งกายของนักเรียน นักศึกษา ไม่เหมาะสมที่จะเป็นนักเรียน นักศึกษา ทำให้ผู้ใหญ่มองภาพเยาวชนไปในทางที่ไม่ดีเป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคปัจจุบันหรือยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังที่ ทองชัย กอแก้ว (2546 : 42) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของเยาวชนที่เป็นปัญหาในสังคมที่เราพบเห็นในประเทศไทยมีหลายรูปแบบ แต่ละคนมีความแตกต่างกัน และจากข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ มีกลุ่มเด็กขายตัวและขายแรงงาน ซึ่งต้องอยู่ในภาวะจำยอมและจำนนต่อโอกาสทางสังคม พบกลุ่มที่กว่าจะรู้ก็สายเสียแล้ว มีทั้งกลุ่มลูกนักการเมืองที่ติดยาเสพติดไปฆ่าคนอื่นตาย ไปทำคนอื่นท้องแล้วทิ้ง มีจำนวนไม่น้อยที่ติดคุก และสุดท้ายคือ กลุ่มที่ไม่ต้องการมีชีวิตอยู่ ซึ่งเด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมแปลก ๆ ควักลูกตา โกงนมตัวเอง และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2540 : 13) ได้สรุปไว้ว่า ส่วนพ่อแม่มีกรรมวิธีทำร้ายเด็กอย่างโหดเหี้ยม ทั้งเด็กในถังขยะ บางรายจูงลูกไปค้าประเวณี ให้เช่าลูกตัวเองไปขอราน เด็กไทยขณะนี้มีความทุกข์ ความเหงา ความเศร้า ความคับข้องใจ และคับแค้นใจ มีการฆ่าตัวตายเฉลี่ย 600 รายต่อปี ส่วนมากจะอยู่ระหว่างอายุ 15 – 19 ปี สาเหตุมาจากความเครียด ไม่มีความสุขในชีวิต และไม่มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง

จากการสำรวจของกองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา ได้เปิดเผยถึงข้อมูลที่ผ่านมา 5 ปี ในช่วง พ.ศ. 2540 – 2544 พบว่า พฤติกรรมของเด็กที่เบี่ยงเบนในระดับเล็กน้อย ได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบ การหนีไปเที่ยวมั่วสุมตามศูนย์การค้า พฤติกรรมผิดเพศ เป็นทอม ตุ๊ด ดี หรือแต่ว เบี่ยงเบนระดับปานกลาง ได้แก่ วิดีโอเกม เสพยาเสพติด เที่ยวสถานบันเทิง และแท็กซี่ และระดับรุนแรง ได้แก่ การติดยาเสพติด จำหน่ายยาเสพติด ประพฤติตนในทำนองชั่วช้า ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ พกอาวุธ การทะเลาะวิวาท และที่รุนแรงที่สุดในรอบปี 2544 ที่ผ่านมา คือ กรณีของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ จำนวน 211 คน ที่ถูกดำเนินคดีในข้อหาว่าร่วมกันฆ่าผู้อื่น ทำร้ายร่างกาย ทำให้เสียทรัพย์สิน และบุกรุกเวลากลางคืน สาเหตุส่วนใหญ่ของพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาจากเด็กที่มีปัญหามานานแต่หาสาเหตุไม่ได้ พ่อแม่หย่าร้าง

ยากจน การศึกษาน้อย ไม่เอาใจใส่ลูก หรือพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ความอบอุ่น คบเพื่อนไม่ดี เพื่อน
ยุให้ทดลองไปตามกลุ่ม ที่เกิดจากตัวเด็กสมัครใจเป็นคนเล่นนั้นไม่มี เพราะเด็กทุกคนอยากมี
อาชีพสุจริต อยากเรียนต่อ อยากทำงาน และอยากมีเกียรติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 67)

สังคมไทยตระหนักถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความเสื่อมทางจริยธรรม และ
ต่างพยายามหาทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ประชาชน โดยการพัฒนาคุณภาพของประชากร
ของประเทศให้มีประสิทธิภาพ คือ การปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีให้แก่ประชาชนในประเทศ
ลักษณะความเป็นพลเมืองดี คือ การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมสูง มีความสุจริต มีความ
รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
ประโยชน์ส่วนตน ลักษณะการเป็นผู้มีคุณธรรมสูงจะต้องเกิดในประชากรส่วนใหญ่ก่อน ประเทศ
นั้นจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันต์. 2520 : 1)
ดังนั้น สถาบันทางการศึกษาควรเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนหรืออบรมศีลธรรมแก่นักเรียนให้
มาก เพื่อยาวชนจะได้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู.
2520 : 4) สถานศึกษาควรเน้นการพัฒนานักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ
สังคมและประเทศชาติในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ จิตสำนึกในด้านความเป็นไทย ค่านิยม
ในประเพณีวัฒนธรรม สืบสานอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร
ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (ครูสภา. 2544 : 28)

กรมอาชีวศึกษา เป็นสถาบันทางการศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันหนึ่ง ที่
มีวัตถุประสงค์ในการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านอุตสาหกรรม
เกษตรกรรม และบริการ โดยเน้นการให้ความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และการปลูกฝังนิสัย
ในการทำงาน (แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการ
ศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคลไว้สี่
ด้าน คือ ด้านปัญญา บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงเป็นผู้มีปัญญา รู้จักเหตุด้วยเหตุผล ด้าน
จิตใจ ผู้ที่ได้รับการศึกษาพึงรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนให้มีความเจริญงอกงามทางคุณธรรมจริยธรรม
ได้แก่ การละอายต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกรอบของความ
ถูกต้องดีงาม ด้านร่างกาย ผู้ที่ได้รับการศึกษาพึงมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จัก
ดูแลสุขภาพสภาพอนามัยของตนเอง และสมาชิกในครอบครัว ด้านสังคม บุคคลที่ได้รับการ
ศึกษาพึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม หน้าที่
รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม ตลอดจนรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตย
(กรมอาชีวศึกษา. 2540 : 10) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็น

กฎหมายทางการศึกษาระดับแรกที่ระบุให้จัดการศึกษาที่พัฒนาความรู้คู่คุณธรรมไว้ในหลายมาตรา ตั้งแต่มาตรา 6 22 23 24 25 27 และ 28 งานปฏิรูปการศึกษาจึงได้กำหนดแผนงานปฏิรูปคุณธรรมจริยธรรมไว้ด้วยพฤติกรรมเบี่ยงเบนภาพลักษณ์เชิงลบนักเรียนนักศึกษายุคใหม่หรือเยาวชนรุ่นใหม่ (ทองชัย กอแก้ว. 2546 : 43)

นักศึกษาในระดับอาชีวศึกษานั้น เป็นวัยซึ่งอยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของการเป็นวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่กำลังมีการพัฒนาการทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และร่างกาย เป็นวัยที่พร้อมจะรับการส่งเสริมเจตคติทางคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด เพราะเป็นวัยแห่งการเสริมสร้างความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2525 : 41)

จังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดใหญ่เป็นจังหวัดสำคัญของภาคใต้ที่มีความเจริญทางด้านวัตถุดิบเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผลกระทบคือการเสื่อมถอยของคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนในพื้นที่ จากรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2545 ไตรมาสที่ 4 (ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน 2545) ของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียน นักศึกษา จังหวัดสงขลา ปรากฏว่า นักเรียนนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพและวัย จำแนกตามลักษณะความประพฤติ ดังนี้ แต่งกายผิดระเบียบ เทียบเตรเรรอน เล่นการพนัน ใช้สารเสพติดและของมีค่าผิดกฎหมาย ประพฤติตนในทำนองชั่วช้า และหลบหนีโรงเรียน (ศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียน นักศึกษา จังหวัดสงขลา. 2545 : 6) สาเหตุดังกล่าวเกิดมาจากการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น การรับเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นสื่อเข้ามาทำลายขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะเศรษฐกิจ มีสถานเริงรมย์เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งเป็นสิ่งยั่วยุให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ต่ำลง เพราะขาดการมีวินัย ขาดความสำนึกในการเป็นพลเมืองดี ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ และที่สำคัญสถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่งสอนแต่ด้านวิชาการ ไม่มุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง ดังผลการตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาของกรมวิชาการ ในช่วงปี พ.ศ. 2527 – 2533 พบว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถในการจดจำสิ่งต่าง ๆ แต่ความสามารถในการนำไปใช้มีน้อย โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นในเนื้อหาวิชามากเกินไป ส่งผลให้นักเรียนเห็นแก่ตัว การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คงไม่มีใครปฏิเสธว่า ทุกวันนี้เราพยายามให้นักเรียนเรียนหนักขึ้นจนลืมนึกถึงความอยู่รอดของนักเรียนในสังคม (พนม เกตุมาน. 2541 : 5)

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการวัฒนธรรมสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา มีความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญในสภาพปัญหาและความจำเป็น

ดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา ว่าอยู่ในระดับใด ปฏิบัติมากน้อยแค่ไหน เพื่อนำข้อมูลในการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและจัดโครงการปรับปรุงแก้ไขบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของเยาวชน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้นำข้อมูลในการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและจัดโครงการปรับปรุงแก้ไขบทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเฉพาะศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา หกองค์ประกอบ ได้แก่ (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 3 - 4)

- 1.1 ความมีระเบียบวินัย
- 1.2 ความรับผิดชอบ
- 1.3 ความซื่อสัตย์
- 1.4 ความเสียสละ
- 1.5 ความอดทน
- 1.6 ความมีสัมมาคารวะ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2546 จำนวน 3,471 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มาจากกลุ่มประชากร โดยกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 346 คน ตามตารางอัตราส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 **ตัวแปรอิสระ** คือ สถานภาพของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา จำแนกตามสภาพ ได้แก่

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 สภาพครอบครัว แบ่งเป็น

3.1.2.1 อาศัยกับบิดาและมารดา

3.1.2.2 อาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น

3.1.3 อาชีพผู้ปกครอง แบ่งเป็น

3.1.3.1 อาชีพรับจ้าง

3.1.3.2 อาชีพอิสระ

3.1.4 ระดับชั้นที่ศึกษา แบ่งเป็น

3.1.4.1 ระดับ ปวช.

3.1.4.2 ระดับ ปวส.

3.2 **ตัวแปรตาม** พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ได้แก่ (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 3 - 4)

3.2.1 ความมีระเบียบวินัย

3.2.2 ความรับผิดชอบ

3.2.3 ความซื่อสัตย์

3.2.4 ความเสียสละ

3.2.5 ความอดทน

3.2.6 ความมีสัมมาคารวะ

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
2. นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีสภาพครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
3. นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีผู้ปกครองอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน
4. นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวคนหนึ่งหรือหลายคนที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ประกอบกันเข้าเป็นระบบทางสังคมอย่างหนึ่งทำหน้าที่ของแต่ละคน ซึ่งแบ่งเป็น อาศัยกับบิดาและมารดา และอาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น
2. อาศัยกับบิดาและมารดา หมายถึง สมาชิกในครอบครัวอยู่กันพร้อม มีบิดา มารดา และลูก
3. อาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น หมายถึง สมาชิกในครอบครัวไม่ได้อยู่ร่วมกัน เช่น สภาพการหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ บิดา มารดาไม่ได้อยู่กับลูกพร้อมหน้ากัน หรือลูกอยู่กับคนอื่น เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย และผู้ปกครอง
4. อาชีพผู้ปกครอง หมายถึง การทำงานที่เป็นงานสุจริตทำให้เกิดรายได้นำมาใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็นอาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง
5. อาชีพอิสระ หมายถึง งานที่ผู้ปกครองทำด้วยตนเอง ไม่ต้องไปรับจ้างใคร ได้แก่ เป็นเจ้าของกิจการ เป็นเจ้าของธุรกิจ เจ้าของสวน เจ้าของร้านค้า เป็นต้น
6. อาชีพรับจ้าง หมายถึง งานที่ผู้ปกครองต้องไปรับจ้างได้เงินค่าจ้างเป็นค่าตอบแทน ได้แก่ รับจ้างกรีดยาง รับทำงานต่าง ๆ ในรัฐวิสาหกิจ และในที่นี้ผู้วิจัยหมายความว่าอาชีพรับราชการด้วย
7. ระดับชั้นที่ศึกษา หมายถึง การจัดชั้นเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (พุทธศักราช 2545) และการจัดชั้นเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (พุทธศักราช 2540)

8. พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติดีปฏิบัติชอบต่อตนเอง และสังคม อันก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม หกองค์ประกอบ คือ ความเป็นระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน และความมีสัมมาคารวะ
9. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม ตามกฎระเบียบของสังคม และศีลธรรม
10. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพยายาม ความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น
11. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ตรงไปตรงมา หรือการปฏิบัติตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจาและใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
12. ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อส่วนรวม และการให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา
13. ความอดทน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่หวั่นไหว ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบ ใช้สติปัญญาในการควบคุมตนเองให้เป็นคนมีเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ไม่ทำถอย ยอมแพ้ เอาชนะอุปสรรค
14. ความมีสัมมาคารวะ หมายถึง การรู้จักเคารพคารวะต่อบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือปูชนียวัตถุที่ควรเคารพคารวะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้ผู้วิจัยเสนอขอบข่ายและรายละเอียดของเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีหัวข้อสำคัญที่จะนำมาเสนอตามลำดับ ดังนี้ คือ การบริหาร การบริหารการศึกษา การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา การบริหารกิจการนักเรียน – นักศึกษา พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและต่างประเทศ ตามลำดับ

การบริหาร

ในการปฏิบัติงานทุกประเภท การบริหารถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมมนุษย์ และใน การที่คนจากที่ต่าง ๆ มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการที่จะทำให้กิจกรรม นั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องอาศัย กระบวนการบริหารเข้ามาช่วย ซึ่งหลักการบริหารงานลักษณะต่าง ๆ นั้นได้มีนักบริหาร และ นักปรัชญาได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายแนวคิด ดังนี้ ไชมอน (พรสุข ตริยะประเสริฐ 2543 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Simon. 1966 : 3) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย อย่างร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับยงยศ ทัศนะพยัคฆ์ (2540 : 11) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด ไว้โดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ เทคนิค วิธีการ และทรัพยากรที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมนึก นนธิจันทร์ (2538 : 30) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินงานของ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันแต่กิจกรรมนั้นจะเป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกัน คือ ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจสั่งการ อีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างใดอย่างหนึ่งที่บุคคลในองค์การร่วมกันวางไว้โดยมีระเบียบแบบแผนธรรมเนียมหลักปฏิบัติ มี การใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ส่วนเฮอร์เช และบลังชาร์ด (พรสุข ตริยะประเสริฐ 2543 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Hersey and Blanchard. 1982 : 3) อธิบายว่า การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นและกลุ่ม เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การมา ประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับ

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 17) อธิบายว่า การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลปะที่นำเอา ทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ นวลศรี บุญรักษ์ (2542 : 9) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ที่บุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปทำงานร่วมกันอย่างมีกระบวนการเป็นระเบียบโดยใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสุเมธ เดียววิเศษ (2527 : 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการในการที่แสดงออกซึ่งความเคารพนับถือบุคคลที่กระทำกิจกรรมร่วมกัน ในหมู่คณะหรือองค์การเดียวกันเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อการแนะแนวทางหรือทิศทางของการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้กระตุ้นให้บุคคลทำงานตามหน้าที่รับผิดชอบ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการขององค์การ และถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2530 : 9) กล่าวว่า การบริหาร คือ การแก้ปัญหาให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การที่ตั้งไว้

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร คือ การปฏิบัติงานหรือกิจกรรมของบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดหรือ คาดว่าจะมี และเทคนิคต่าง ๆ ให้งานหรือกิจกรรมนั้น ๆ บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ได้ อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการบริหารการศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรม ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา โดยใช้คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และการจัดการเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2529 : 3) สำหรับนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 4) ได้บันทึกไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันทำ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรม ให้มีค่านิยมตรงตามความต้องการของสังคม โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อส่งผลให้บุคคลพัฒนาตนเองได้ตรงตามสภาพของสังคมที่ตน ดำเนินชีวิตอยู่ สำหรับ ภิญโญ สาร (2526 : 6) ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิก ของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือ คุณธรรมทั้งในด้าน สังคม การเมือง เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมโดย

กระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนานุคคลให้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมตรงตามความต้องการของสังคมที่บุคคลดำเนินชีวิตอยู่

การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา คือ สถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่ง เป็นหน่วยงานหรือองค์การที่ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม อันได้แก่ การให้บริการทางการศึกษา แก่วัยรุ่นและผู้ที่เกี่ยวข้อง กับวัยรุ่นอันเป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2525 : 18) การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนสามปีและสองปี โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ การศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ การประกอบกิจการงาน และอาชีพที่ตนถนัด ทั้งอาชีพอิสระและรับจ้าง ทั้งส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 15) สุมณา พุ่มประพาส (2537 : 1) ได้พูดถึงการบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา และให้ความหมายว่า การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อมุ่งให้นักศึกษาเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มองเห็นภาพสะท้อนอนาคตของชาติ เพราะเป็นการศึกษาที่สามารถผลิตกำลังคนในระดับกลาง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ส่วนพนัส หันนาคินทร์ (2529 : 9) ให้ทัศนะว่า การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ต้องจัดทำในสิ่งงาน คือ งานด้านวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับตัวครู ตัวนักศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน งานด้านส่งเสริมการศึกษา ได้แก่ การเงิน การติดต่อกับองค์กรภายนอก อาคารสถานที่ การบริการ การปกครอง และควบคุมบุคลากรที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน งานด้านกิจการนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ การควบคุมความประพฤติระเบียบวินัยของนักศึกษา การแนะแนว งานสวัสดิการ การจัดหาทุน การจัดกิจกรรมนักศึกษา งานสวัสดิการและพยาบาล สำหรับสุขภาพติ่งหรรณ (2534 : 8) อธิบายไว้ว่า การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ประกอบด้วยงานสิ่งงาน คือ งานส่งเสริมการศึกษา งานวิชาการ งานกิจการนักเรียนศึกษา งานวางแผนและ

พัฒนา มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม สรุปว่า การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัย ๔ ขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก จะมียุทธศาสตร์ภายในประกอบด้วยงานหลักอยู่สี่ลักษณะ คือ งานส่งเสริมการศึกษา งานวิชาการ งานวางแผนและพัฒนา และงานกิจการนักเรียน นักศึกษา

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ ตลอดจนเตรียมผู้เรียนให้เข้าศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

การบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษา

การบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในห้องเรียน (ภิญโญ สาร. 2526 : 290) และชาญชัย ศรีไสยเพชร (2532 : 405) ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา ไว้ว่า หมายถึง การบริหารและการนิเทศบรรดากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ งานควบคุมดูแลความประพฤติของนักศึกษา ระเบียบวินัยของนักศึกษา งานแนะแนว งานด้านกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา เช่น ลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด งานบริการด้านสุขภาพ และงานด้านสวัสดิการพยาบาล สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2537 : 10) ได้ให้ความหมายการบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง นอกเหนือจากการสอนในชั้นปกติ เป็นงานที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาทุกคนให้ก้าวหน้า ประสบผลสำเร็จ และมุ่งส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาในวิทยาลัย ๔ ให้ดำเนินไปได้ดีอันจะมีผลถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ และความรู้ความสามารถหรือความถนัดเฉพาะตนของนักศึกษาแต่ละคนให้ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ตัวของเขาเอง ทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ในวิทยาลัย ๔ และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปสู่อาชีพการงานอีกด้วย สำหรับกาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531 : 5) ได้พูดถึงการบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา และได้ให้ทัศนะว่า การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา เป็นงานด้านหนึ่งในสี่ด้านของวิทยาลัย ๔ ได้แก่ งานส่งเสริมการศึกษา งานวิชาการ งานวางแผนและพัฒนา และงานบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นงานที่มุ่งจะช่วยสร้างคุณสมบัติสำคัญหลายประการให้แก่นักศึกษา เช่น คุณสมบัติในด้านการมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ มีความเสียสละ

เชื่อมั่นในตนเอง เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สำหรับ เซาวัน มณีนังค์ (2533 : 13) กล่าวว่า การบริหารกิจการนักเรียน แบ่งได้สองลักษณะ คือ งานกิจการนักเรียน – นักศึกษา ที่เกี่ยวกับการจัดบริการต่าง ๆ เช่น งานบริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมวิชาการ และงานกิจการนักเรียน นักศึกษา อีกลักษณะหนึ่งเป็นงานเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ เช่น งานปกครอง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า งานบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาทั้งหมด ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นงานช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สมบูรณ์ และบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการศึกษา โดยจัดควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น จัดกิจกรรมนักศึกษา จัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา และงานปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนงานปกครอง นักศึกษา การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมพัฒนาให้นักศึกษามีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม แก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสม การดำเนินการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย งานปกครองนักศึกษาอื่น ๆ และการประเมินผลงานปกครองนักศึกษาที่ผู้บริหารวิทยาลัยสังกัด กรมอาชีวศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของงานปกครองนักเรียนนักศึกษา ดังกล่าว

พฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง กิริยาอาการ การกระทำ หรือกิจกรรมทุกชนิดของมนุษย์ หรือสัตว์ ซึ่งกิจกรรมหรือการกระทำที่เฉพาะเจาะจงหรือไม่ก็ได้ อาจจะเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นปรากฏ เห็นได้ หรือเป็นอากัปกริยาภายใน ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถสังเกต หรือเห็นได้ยาก เช่น ความรู้ ความคิด ความสนใจ เป็นต้น (ประสาธ อิศรปรีดา. 2522 : 13) สำหรับ อังรศักดิ์ หมั่นจักร และศรีสง่า กรรณสูตร (2523 : 2) ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึงการกระทำของร่างกายหรืออินทรีย์ ทั้งที่ทำโดยรู้สีกตัวและไม่รู้สีกตัว อาจสังเกตได้ หรือใช้เครื่องมือช่วยในการสังเกตด้วยก็ได้ ส่วน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524 : 3) อธิบายว่าพฤติกรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออกตอบสนองหรือโต้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์หนึ่ง ที่สามารถวัดได้ ตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกหรือ การตอบสนองนั้น จะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ ชัยพร วิชชาวุธ (2529 : 11) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของผู้กระทำโดยรู้ตัว หรือไม่ก็ได้ โดยคนอื่นจะสังเกตเห็นหรือไม่สังเกตเห็นก็ได้ และนิตยา พูลทอง (2537 : 10) ให้ความเห็นว่า พฤติกรรม คือการกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์ที่ปรากฏออกมา เพื่อ

วัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการแสดงออกหรือการกระทำดังกล่าวนี้ จะมีกระบวนการของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกำกับอยู่ภายในตัวบุคคลนั้น ๆ เสมอ กล่าวคือ จะมีกลไกกำกับ สั่งการ จากความนึกคิดและความรู้สึกที่มีอยู่ภายในเป็นของตนเองตลอดเวลา

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ หรือสัตว์ เป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็น และสามารถใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมได้

การเกิดพฤติกรรม

นักวิชาการได้จัดหมวดหมู่ของการเกิดพฤติกรรมไว้หลาย ๆ ทาง เช่น สิทธิโชค วรรณสันติกุล (2531 : 9 -13) จัดหมวดหมู่ไว้ 3 ประการ คือ

1. พวกที่มีความเชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์นั้นเกิดขึ้นจากในตัวบุคคล กล่าวคือ ใจ (mind) นี้เองเป็นต้นกำเนิดของพฤติกรรม เช่น เพลโต (Plato) และเดส์คาร์ต (Descartes) มีความเชื่อว่า ความคิดภายใน (innate ideas) เป็นตัวอิทธิพลมากที่สุดต่อการแสดงพฤติกรรมในยุคนั้น ฟรอยด์ (Freud) ก็เชื่อเช่นนี้ เข้าข้างว่า มนุษย์มีพลังอันเกิดจากสัญชาตญาณแห่งความต้องการมีชีวิตอยู่ และสัญชาตญาณแห่งความตาย พลังงานนี้ผลักดันให้เกิดโครงสร้างของจิตสามประการ ได้แก่ อิด (id) คือ ความต้องการทั้งหลาย อีโก้ (ego) คือ จิตสำนึกว่าจะสามารถแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นจากอิดได้แค่ไหนตามกฎหมายของสังคม และ ซุปเปอร์อีโก้ (super ego) คือ จิตสำนึกในระดับสูงที่เป็นตัวจูงใจให้มนุษย์ ทำความดี มีคุณธรรม จริยธรรม

2. พวกที่มีความเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาแล้วตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งแวดล้อม อริสโตเติล (Aristotle) เป็นผู้ริเริ่มความเชื่อนี้ ต่อมา มี ลอคค (Locke) เบิร์คลีย์ (Berkeley) และ นักจิตวิทยาอีกหลายคนที่มีความเชื่อว่า ประสบการณ์ทำให้คนเราเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรม เช่น สกินเนอร์ (Skinner) ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุม โดยเงื่อนไขของการเสริมแรง และการลงโทษ โดยมีรูปแบบแตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสังคม

3. พวกที่มีแนวความคิดประสมประสานระหว่างพวกแรกกับพวกที่สอง คือ ให้ความสำคัญทั้งตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม โดย แบนดูรา (Bandura) ซึ่งสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้อธิบายว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้นมียิ่งค์ประกอบภายในมนุษย์เอง และสิ่งแวดล้อมก็มีอิทธิพลต่อกันและกัน

คุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมในส่วนรวม (อำนาจ ทะพังค์แก และชยันต์ วรรณะภูติ. 2522 : 189) และพนัส หันนาคินทร์ (2533 : 48) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรมว่า คุณธรรมจริยธรรมหมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง เกษมสุขขึ้นในสังคมและสมาชิกของสังคม ซึ่งการที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดผิดสำหรับมาโนชย์ ตันชนวนิตย์ (2523 : 41) อธิบายว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “จริยา” หรือ “จรรยา” หมายถึง ความประพฤติ กริยาที่ควรประพฤติ คำว่า “ธรรม” หมายถึง คุณธรรม ความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อรวมกันมีความหมายว่า ความประพฤติที่น่าพึงปรารถนาของผู้คนที่ได้พบเห็น ความประพฤติในที่นี้ หมายถึง ความประพฤติของบุคคลที่แต่ละคนแสดงออกมาเป็นประจำวัน เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจาก ความนึกคิด เชื่อถือ หรือ นิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่แสดงออกโดยแสดแสรังทางกาย วาจา และใจ คุณธรรมจริยธรรมจึงมี ความหมายว่า ความดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น สาโรช บัวศรี (2527 : 18) ได้ให้นิยามของคุณธรรมจริยธรรมว่า คุณธรรมจริยธรรม คือ แนวทางประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บุคคลอยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม มีโครงสร้างที่สำคัญ คือ ศีลธรรม สิ่งที่ควรงดเว้น และคุณธรรมสิ่งควรปฏิบัติ ซึ่งทั้งสองข้อรวมกันเรียกว่า “คุณธรรมจริยธรรม” ไพรัชทอง จิตอ่อนนุ่ม (2529 : 12) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติอันเป็นความหวังของสังคมที่ต้องการให้มีขึ้นในมวลสมาชิก เพื่อความอยู่รอดของสังคม และดำรงความเป็นสัตว์ประเสริฐไว้ ส่วนคุณธรรมจริยธรรมตามทัศนะของธวัชชัย ชัยจิราฉายากุล (2529 : 22-23) หมายถึง มาตรฐานหรือแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และให้สังคมมีความสุข มีความพอใจ แต่ในทัศนะของ เทียนท่า (2524 : 3) ได้เขียนวิจารณ์ไว้อย่างน่าสนใจว่า “แต่เดิมนั้น คุณธรรมจริยธรรม ถูกมองว่าเป็นการประเมินคุณค่าของความประพฤติ การกระทำของมนุษย์ออกมาเป็นความดี ความชั่ว บางยุคคุณธรรมจริยธรรมถูกยึดติดอย่างเหนียวแน่นกับศีลธรรมในแง่อื่นๆ” ดังนั้น เทียนท่า จึงได้เสนอความหมายของคุณธรรมจริยธรรมในแนวใหม่ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นความคิดรอบยอดที่เกี่ยวข้องกับหลักของความยุติธรรม ในขณะที่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งยึดถือเอาหลักการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึง กฎเกณฑ์ที่บังคับโดยทั่วไป แต่ต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากล ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับได้ทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน ถือเป็น

อุดมคติ พันธะทางคุณธรรมจริยธรรม ดวงเดือน พันธมนาวิน (2524 : 42) อธิบายว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

2. ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามจำกัด ผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ส่วนมากรู้สึกเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่สมควร เช่น การเห็นแก่ตัว การพูดเท็จ การไม่ตรงต่อเวลา เป็นต้น

ดังนั้น ผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทที่หนึ่งมาก และประเภทที่สองน้อย

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ

องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม

ประกาศรี สี่ห่อไฟ (2535 : 12) ได้สรุปไว้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นเครื่องกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต เป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ระเบียบวินัย (discipline) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง สังคมที่ขาดกฎเกณฑ์ ทุกคนสามารถทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจ ย่อมเดือดร้อนระส่ำระสาย ขาดผู้นำผู้ตาม ขาดระบบที่กระชับความเข้าใจเป็นแบบแผนให้ยึดถือปฏิบัติ การหย่อนระเบียบวินัยทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละบุคคล ชาติใดไร้ระเบียบวินัยย่อมยากที่จะพัฒนาไปได้ทัดเทียมชาติอื่น บุคคลจึงควรปฏิบัติตามจารีตประเพณีของสังคม

2. สังคม (society) เป็นการรวมกลุ่มกันประกอบกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมที่ดีงาม มีวัฒนธรรมอันแสดงถึงความมีระเบียบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน

3. อิสระเสรี (autonomy) ความมีสำนึกในมโนธรรมที่พัฒนาเป็นลำดับ ก่อให้เกิดความอิสระ สามารถดำรงชีวิตตามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาและประสบการณ์ในชีวิต มีความสุขในระเบียบวินัย และสังคมของตน เป็นค่านิยมสูงสุดที่คนได้รับการขัดเกลาแล้วสามารถบำเพ็ญตนตามเสรีภาพเฉพาะตนได้อย่างอิสระ สามารถปกครองตนเองและชักนำตนเอง ให้อยู่ในทำนองครองธรรม กรมวิชาการ (2523 : 3) และวีณา เนาวลักษณ์ (2528 : 5) เสนอองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ของคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ดังนี้

1. ส่วนประกอบด้านความรู้ (moral reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด

2. ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก (moral attitude and belief) คือ ความพึงพอใจศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

3. ส่วนประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (moral conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิด ในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2-3) อธิบายว่า มนุษย์เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมหลายลักษณะหลายประเภท เช่น ความรู้ ทักษะคติ การใช้เหตุผล และพฤติกรรมต่าง ๆ

ความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจว่าในสังคมของตนนั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดควรกระทำ และการกระทำชนิดใดควรงดเว้น

ทักษะคติเชิงคุณธรรม หมายถึง ความรู้สึกรู้สีกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะ หรือ พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะคติเชิงคุณธรรมจริยธรรมจะมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือจะใช้ทำนายพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างแม่นยำ

เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือ เลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น สำหรับ เจียมจิต บุญรักษ (2534 : 10) กล่าวว่า การจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามความคิดเห็นของนักจิตวิทยานั้นมีความคล้ายคลึงกัน แต่เรียกชื่อต่างกันออกไป ซึ่งอาจสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (cognition) คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงามสามารถตัดสินแยกพฤติกรรมที่ดี ที่ถูกต้องควร ออกจากพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ถูกต้องไม่ควร

มโนทัศน์ อื่นที่ใช้เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความคิดทางคุณธรรมจริยธรรม (moral thought) ค่านิยมทางคุณธรรมจริยธรรม (moral value) ความเชื่อทางคุณธรรมจริยธรรม (moral judgment) การใช้เหตุผลทางคุณธรรมจริยธรรม (moral reasoning) และความรู้ ความเข้าใจทางคุณธรรมจริยธรรม (moral cognition)

2. องค์ประกอบทางอารมณ์ (affection) คือ ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อลักษณะ หรือพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมว่า ตนชอบหรือไม่ชอบเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับ ค่านิยมในสังคมนั้น องค์ประกอบในด้านนี้มีความหมายกว้างกว่าความรู้ ความเข้าใจเชิงคุณธรรม จริยธรรมของบุคคล เพราะรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน และ องค์ประกอบ ด้านนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้มโนทัศน์ที่ใช้เรียกแทนองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เจตคติ ทางคุณธรรมจริยธรรม (moral attitude) ความรู้สึกทางคุณธรรมจริยธรรม (moral feeling) และ ปฏิกิริยาทางคุณธรรมจริยธรรม (moral reaction)

3. องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavior) คือ พฤติกรรม หรือการกระทำที่บุคคล แสดงต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่สามารถตัดสินได้ว่า ดีหรือไม่ดี ถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ซึ่งเป็นอิทธิพลส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการกระทำหรือไม่ควรกระทำ พฤติกรรมใดจะขึ้นอยู่กับอิทธิพลขององค์ประกอบทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้ว พฤติกรรมเชิง คุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำใน ทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม มโนทัศน์ที่ใช้ เรียกองค์ประกอบส่วนนี้ ได้แก่ ความประพฤติทางคุณธรรมจริยธรรม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 13-16) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมของ เพียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ ความฉลาดในการรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ คือ พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของ มนุษย์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง ซึ่งเพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการทาง สติปัญญาไว้ 4 ขั้น คือ

1. ขั้นรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensor motor Operation) เป็น ระยะตั้งแต่แรกเกิด – 2 ปี เด็กจะรับรู้ทางประสาทสัมผัสอย่างง่าย ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาการทาง สติปัญญาและความนึกคิด เด็กจะมีโครงสร้างทางความคิดจากสิ่งที่พบเห็น และจากสิ่งที่สัมผัส

2. ^{ขั้น}ขั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (pre – operational thinking) ช่วงอายุ 2 – 7 ปี เด็กเริ่มใช้ภาพแทนวัตถุและเหตุการณ์ สามารถเลียนแบบคนอื่นได้ และพัฒนาอย่างรวดเร็ว สามารถใช้ภาษาติดต่อทางสังคมได้อย่างกว้างขวาง และเริ่มพัฒนาความคิดเชิงตรรกศาสตร์ ความคิดส่วนใหญ่ต้องเกิดจากการรับรู้จากประสาทสัมผัส

3. ^{ขั้น}ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (concrete operational thinking) ช่วงอายุ 7 – 11 ปี เด็กจะมีความคิดเชิงตรรกศาสตร์ในสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ และค้นหาความจริงเกี่ยวกับวัตถุ และสิ่งแวดล้อมเป็นแบบแผน

4. ^{ขั้น}ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (formal prepositional think or formal operational thinking) ช่วงอายุ 11 – 15 ปี พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กขั้นสูงสุด สามารถคิดเห็นเหตุผลนอกเหนือข้อมูลที่มีอยู่ได้ สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเพียเจต์ พบว่า การตัดสินใจทางคุณธรรมจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับหลักการทางสติปัญญาด้วย และการพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

4.1 ^{ขั้น}ขั้นก่อนคุณธรรมจริยธรรม อายุแรกเกิด - 3 ปี เป็นขั้นที่ยึดถือตนเองเป็นส่วนใหญ่ เอาแต่ใจตนเอง ไม่เข้าใจและไม่รับรู้สภาพแวดล้อมและกฎเกณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติกระทำอย่างอิสระ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายของตน

4.2 ^{ขั้น}ขั้นยึดคำสั่ง หรือความจริงที่เห็นได้ชัด ช่วงอายุ 4 – 11 ปี เริ่มพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สามารถเข้าใจบทบาทของตนเอง ประพฤติโดยยึดคำสั่งเป็นเกณฑ์ เป็นระยะว่านอนสอนง่าย เชื่อฟังอยู่ในโอวาท ไม่เข้าใจเหตุผลในทางนามธรรม ยึดปริมาณทางกายภาพที่เห็นได้ชัด เช่น ขนาดความเสียหายเกิดจากการกระทำ เป็นระยะที่สามารถปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้ง่าย

4.3 ^{ขั้น}ขั้นยึดหลักการแห่งตน เริ่มอายุ 12 ปีขึ้นไป การพัฒนาพฤติกรรมในวัยนี้เป็นระยะค่อนข้างยาก เพราะเด็กจะใช้สติปัญญาค้นหาเหตุผล เป็นระยะแสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิต เมื่อเป็นผู้ใหญ่เด็กจะใช้สติปัญญาในการตัดสินใจคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 29 – 30) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) เป็นพื้นฐาน โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามลำดับขั้น บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในระดับที่

สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นได้ด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นต่ำอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลจะได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ขั้นสูงต่อไปมีมากขึ้นตามลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็就会被ใช้น้อยลงจนถูกละทิ้งไปในที่สุด โคลเบอร์เกอร์ ได้แบ่งพัฒนาการออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 2 – 10 ปี เด็กจะใช้การลงโทษและรางวัลเป็นการตัดสินการถูกผิด เป็นวัยเชื่อถือผู้ใหญ่ ความสนใจจะอยู่ที่ตนเองไม่เข้าใจระเบียบแบบแผนหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม พัฒนาการของเด็กวัยนี้มี 2 ขั้น คือ

1.1 ขั้นที่ 1 เป็นขั้นการใช้การลงโทษเป็นเหตุผลของการตัดสิน เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 2 – 7 ปี เป็นขั้นหลบหลีกการลงโทษ เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์หรือคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะกลัวการลงโทษ

1.2 ขั้นที่ 2 เป็นขั้นใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสิน เป็นวัยที่มีอายุระหว่าง 7 – 10 ปี เป็นขั้นแสวงหารางวัล เด็กจะทำดี ทำตามคำสั่งกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ รางวัลเป็นสิ่งตอบแทนมาตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติ

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ เป็นพัฒนาการของเด็กอายุ 10 – 16 ปี พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมระดับนี้จะยึดถือกฎเกณฑ์ของสังคมหรือกลุ่ม ไม่อยากทำความผิดเพราะต้องการให้กลุ่มหรือสังคมยอมรับตน หรือให้ตนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นวัยที่ยึดถือบุคคลที่ตนรักเป็นแบบฉบับหรือระเบียบของกลุ่มเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ขั้น ต่อเนื่องจาก 2 ขั้นแรก คือ

2.1 ขั้นที่ 3 ขั้นให้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน ช่วงอายุ 10 – 13 ปี ขั้นนี้เด็กจะทำตามความเห็นของกลุ่ม ทำตามกฎเกณฑ์ หรือแบบฉบับของสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคม ทำตามผู้อื่นที่เห็นชอบ

2.2 ขั้นที่ 4 ขั้นใช้ระเบียบแบบแผน หรือกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสิน ช่วงอายุ 13 – 16 ปี เป็นขั้นทำหน้าที่ของสังคม เด็กจะใช้กฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสังคมมาเป็นกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต และจะปฏิบัติหน้าที่ตามค่านิยม และกฎเกณฑ์กลุ่มและสังคมเพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม เป็นวัยที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้จะเข้าใจค่านิยม คุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรมและหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในสังคมในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมไม่ยึดถือตัวบุคคลหรือค่านิยมเฉพาะกลุ่ม เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่แยกออกจากกฎเกณฑ์ตายตัวและการคาดหวังของคนอื่น แต่ใช้ความคิดตรึกตรองซึ่งใจเป็นแนวทางเลือกประพฤติปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ต่อเนื่องจาก 4 ขั้นตอนแรก ตามลำดับ

3.1 ขั้นที่ 5 ขั้นใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำ โดยมีเหตุผลนำค่านิยมของสังคม สภาพการณ์ สิทธิหน้าที่ ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่เป็นเหตุผลที่คนส่วนใหญ่ยอมรับมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจกระทำ โดยไม่ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของคนส่วนใหญ่ เพราะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก สามารถบังคับใจตนเองได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกระทำจะคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เป็นช่วงอายุ 16 ปี ขึ้นไป

3.2 ขั้นที่ 6 ขั้นที่ใช้คุณธรรมจริยธรรมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ เป็นระดับพัฒนาการที่เห็นในผู้ใหญ่ที่มีความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง มีวัฒนธรรมดีงาม มีความเจริญทางสติปัญญา ขั้นนี้เป็นขั้นสูงสุดของเหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรม คำนึงถึงความถูกต้องเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม เป็นขั้นที่บุคคลมีความละเอียดต่อการทำความชั่ว ไม่ทำผิดทั้งในที่ลับและที่แจ้ง เป็นขั้นที่ยอมรับคุณค่าของมนุษย์พัฒนาการของเหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นนี้ จัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ขั้นตอนแสดงพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมของโคลเบอร์ก

ระดับคุณธรรม จริยธรรม	ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (pre-conventional level) อายุ 2 – 10 ปี	ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2 – 7 ปี) ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (อายุ 7 – 10 ปี)
ระดับตามเกณฑ์ (convention level) อายุ 10 – 16 ปี	ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10 – 13 ปี) ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13 – 16 ปี)
ระดับหลังกฎเกณฑ์ (post-conventional level) อายุ 16 ปีขึ้นไป	ขั้นที่ 5 ขั้นใช้สัญญาสังคม (อายุ 16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 ขั้นใช้หลักการคุณธรรมจริยธรรมสากล (วัยผู้ใหญ่)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา (social learning theory)

แบนดูรา (สมชาย ธีรธนกุล. ม.ป.ป. : 34-36 อ้างอิงมาจาก Bandura. 1963)

นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เชื่อว่า พฤติกรรมทางสังคมเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกตและการเลียนแบบอย่างจากบุคคลอื่น จากผลการทดลองจากเด็กอายุ 5 ปี แบนดูรา สรุปความคิดเห็นจากผลการทดลองว่า “เด็กไม่เพียงแต่จะเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นเท่านั้น หากยังเรียนรู้โดยไม่มีแรงเสริมกำลัง จากภายนอกอีกด้วย” จากนั้น แบนดูรา ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของรางวัลและการลงโทษจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตอบสนองของเด็ก ๆ ในครั้งแรกเท่านั้น แต่ไม่ใช่ปัจจัยโดยตรงของการสร้างพฤติกรรม ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ว่าเด็กที่ได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษจากการแสดงพฤติกรรมของตนเป็นครั้งแรก

ปัจจุบันนี้ นักจิตวิทยาในกลุ่มการเรียนรู้ทางสังคมได้นำแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มพัฒนาการทางปัญญาและความคิดมาผสมผสานกับหลักการของตน และประกาศทฤษฎีขึ้นมาใหม่ให้ชื่อว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาและสังคม (cognitive social learning theory) ทฤษฎีนี้มีความคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. แต่ละบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา บุคคล และสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อกันและกันเสมอ
2. บุคคลอาจจะเรียนรู้จากการเลียนแบบอย่างของผู้อื่น โดยไม่มีแรงเสริมกำลังจากภายนอก
3. การเรียนรู้และการได้รับรู้จะไม่ใช้สิ่งเดียวกันกับการแสดงพฤติกรรม แรงเสริมกำลังอาจจะไม่ใช่สิ่งสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมแต่แรงเสริมกำลังมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของบุคคล
4. การรับรู้และการคาดหวังทางปัญญาความคิด จะมีผลต่อการกระทำของบุคคล การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคล
5. กระบวนการทางปัญญาความคิดจะช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง ควบคุมพฤติกรรม และประเมินคุณค่าของตนเองได้

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิง

คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบ และให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะเป็นการกระทำที่ดีและเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 3)

กรมวิชาการ (2523 : 3) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือผิด ในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ทั้งนี้ จะขึ้นกับอิทธิพลของความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม และความพึงพอใจที่จะนำคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

นอกจากนี้ เจียมจิต บุญรักษ (2534 : 6) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีหลักการในการปฏิบัติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม

สำหรับ อารมณ สุทธิ (2537 : 16) กล่าวว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจมากที่สุด ดังนั้น นักวิชาการจึงได้ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อจุดประสงค์ที่จะหาทางควบคุมพฤติกรรมนั้น คือ ส่งเสริมให้เกิดการทำความดีให้มาก และป้องกันหรือขจัดการทำความชั่วให้น้อยลง ดังที่สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2535 : 69-72) ได้กล่าวไว้ว่า นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 โดยให้มีการสอดแทรกการอบรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน มีวินัย พึ่งตนเอง เสียสละ ตรงต่อเวลา ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 10) ได้กำหนดคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ควรปลูกฝัง คือ ค่านิยมพื้นฐานห้าประการ ได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ การประหยัด และการออมมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา การรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม (2529 : 1-2) ได้สรุปลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและจำเป็นต้องปลูกฝัง คือ ความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ขยันประหยัด รับผิดชอบมีความคิดริเริ่ม กระตือรือร้น จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ รู้จักพึ่งตนเอง เสียสละ กล้าหาญ เมตตาอารี กตัญญูและสามัคคี

กรมวิชาการ (2524 : 10 – 16) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียนนักศึกษา ดังนี้ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีเหตุผล ความกตัญญูกตเวที

ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความสามัคคี การประหยัด ความยุติธรรม ความอดทน และความเมตตากรุณา ซึ่งสอดคล้องกับคุณธรรมที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความสุภาพเรียบร้อย ความกระตือรือร้น การสนใจต่อการเรียน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านพัฒนาอาชีพ ได้แก่ ความขยัน อดทน ความสามัคคี ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นิยรักการทำงานความสามารถในการจัดการ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ด้านพัฒนาสังคม ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที นิยมในขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีความเสียสละ สำนึกในสิทธิและหน้าที่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรักและห่วงแหน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (สนิท เศรษฐวงศ์สกุล. 2535 : 26 – 27) สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ได้มุ่งเน้นปลูกฝังให้นักศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่อไปนี้ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความอดทน (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 46)

จึงสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้ในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อทำงานในหน่วยงานเอกชน หรือสถานประกอบการ หรือ ประกอบอาชีพอิสระก็ตาม พฤติกรรมที่เหมาะสมที่วิทยาลัยควรปลูกฝังให้นักศึกษา คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน และมีความมีสัมมาคารวะ ซึ่งพฤติกรรมทั้ง 6 ด้านนั้น มีความหมายและลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก ดังนี้

ความมีระเบียบวินัย

ความมีวินัยเป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของบุคคลในสังคมที่มีความจำเป็น และเป็นที่ต้องการอย่างยิ่งเพื่อการวางกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดคุณลักษณะด้านความมีวินัย จึงได้ศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงออกถึงความมีวินัย พบว่ามีผู้ให้ความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยไว้ดังนี้

สมบัติ ชูชีพชัย (2527 : 20) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การควบคุมตนเองหรือความประพฤติที่เป็นระเบียบ และการยอมรับหรือปฏิบัติตามการบังคับบัญชาและการควบคุม

ประมวล ต้นยะ (พล แสงสว่าง. 2536 : 1 ; อ้างอิงมาจาก ประมวล ต้นยะ. 2528) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การกระทำตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของ

ผู้ปฏิบัติที่ได้มองเห็นคุณค่าแล้วว่า การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่สร้างขึ้นไว้และตนเองก็เห็นพ้องด้วยนั้น เป็นสิ่งที่จะดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคมนั้น วินัยเป็นอำนาจที่จะรักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นแก่ทุกคน และเป็นเครื่องยืนยันสิทธิและเสรีภาพของทุกคนในสังคมนั้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. 2536 : 20 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2526 : 12) ให้ความหมายของความมีระเบียบวินัยว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของคน และพฤติกรรมความมีระเบียบวินัย ได้แก่

1. ความมีวินัยในตนเอง
2. การตรงต่อเวลา
3. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน
4. การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม
5. การปฏิบัติตามข้อตกลง

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 6) ได้ให้ความหมายของความมีวินัยว่า ความมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระบบระเบียบ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และได้กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ว่า ความมีวินัยประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ 7 พฤติกรรม ดังนี้

1. การควบคุมตนเองทั้งกาย วาจาและใจ
2. การยอมรับผลการกระทำของตนเอง
3. การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
4. การตรงต่อเวลา
5. ความมีเหตุผล
6. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นตามกฎหมายของสังคม
7. การเคารพสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

อัญชลี เครือคำขาว (2540 : 216) ให้ความหมายว่า ระเบียบวินัยหมายถึง ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กติกา ระเบียบ ที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของคน เพราะคนต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่ ตั้งแต่หมู่เล็กคือครอบครัวจนถึงหมู่ใหญ่คือประเทศชาติ ถ้าทุกคนที่อยู่ร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมวางไว้ ก็จะสามารถมีความสุขความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง ความปลอดภัย คุณลักษณะของคนมีระเบียบวินัย คือ รู้จักวินัยของตนเองเป็นอย่างดีเมื่อเรา

สังกัดอยู่ในสังคมใดจะต้องมีความรู้เรื่องวินัย และระเบียบแบบแผนของสังคมนั้นเป็นอย่างดีเพื่อจะได้ปฏิบัติไม่ผิด และเคร่งครัดในวินัยเป็นอย่างดี คือเป็นผู้พยายามประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยไม่ละเมิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541 : 35) กล่าวว่า ความมีวินัย คือ คุณลักษณะจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเอง และประพฤติตนตามระเบียบกฎกติกาของสังคม เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและของส่วนรวม พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความมีวินัย ได้แก่ ความสนใจใฝ่รู้ การควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์ และความขยัน

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 46) มีนโยบายให้วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัย เพื่อนักเรียนได้รู้จักควบคุมตนเอง ประพฤติปฏิบัติ ถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ มีศีลธรรม จรรยาบรรณที่เหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามกฎระเบียบของสังคมและศีลธรรม

ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะสำคัญจำเป็นที่ต้องศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบ พบว่า มีผู้ให้ความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

บุญเตือน บัณแสง (2535 : 30) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสนใจ พากเพียรพยายาม และละเอียดรอบคอบ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่ของตน ยอมรับผลการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

วัฒนา สิงห์สมฤทธิ์ (2527 : 5, 103) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา และแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานของตนด้วยความเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบ ซื่อสัตย์

ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในวงงานที่ตนรับผิดชอบ

2. ความรับผิดชอบในวงงานของตน หมายถึง ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองแก่ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีและกล้าเผชิญต่อความเป็นจริง

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรักษาป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย โรคภัยไข้เจ็บ รักษาร่างกายให้แข็งแรง บังคับควบคุมจิตใจไม่ให้เป็นที่สาของกิเลส ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณการใช้จ่ายตามสมควรแก่ฐานะ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่เหมาะสม และหมั่นศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จ

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หมายถึง การปฏิบัติกิจการของหมู่คณะ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ร่วมมือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย งดเว้นการกระทำอันเป็นผลเสียหายแก่ส่วนรวม

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2529 : 157) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตนต่องานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยดีโดยที่รู้จักหน้าที่ ไม่ละทิ้งหน้าที่และติดตามผลงานแก้ไขปรับปรุงงานอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ และยอมรับผิดชอบในผลของการกระทำพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่ามีความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ทำงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายได้ดีและรวดเร็ว
2. ตรงต่อเวลา
3. เอาใจใส่ติดตามผลงานให้ลุล่วงด้วยดี
4. อุทิศตนเพื่องานตลอดเวลา
5. ปฏิบัติงานตามหน้าที่
6. รู้ลักษณะงานที่ต้องทำ
7. เคารพต่อกฎและระเบียบต่าง ๆ
8. เสนอตนเพื่อแก้ไขงานที่ล้มเหลว

ดวงจันทร์ หนูทอง (ปรียา ตันวิพัฒน์. 2544 : 23 ; อ้างอิงมาจาก ดวงจันทร์ หนูทอง. 2533 : 36) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติต่อหน้าที่การงานและต่อชุมชนด้วยความเต็มใจ และมีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานและต่อชุมชน ซึ่งสามารถแสดงออกได้โดยการเอาใจใส่ในการทำงาน การเพียรพยายาม

การยอมรับผลการกระทำของตนเอง การปรับปรุงงานของตนให้ดีขึ้น การช่วยรักษาทรัพย์สมบัติของส่วนรวม การช่วยแก้ไขสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม และการไม่ละเลยหน้าที่พลเมือง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. 2536 : 24 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2523 : 16) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความพากเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบ ได้แก่

1. เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลของงานนั้น
2. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
3. มีความเพียรพยายาม
4. มีความละเอียดรอบคอบ
5. ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่
6. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งตนเองและสังคม
7. ยอมรับผลของการกระทำของตน
8. ไม่เอารัดเอาเปรียบ
9. ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตน

ปิยนันท์ สีสม (2536 : 28) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึงความใส่ใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่และติดตามผลงานที่ได้กระทำลงไป ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปทั้งด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย เต็มใจที่จะเอาใจใส่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี ทั้งพยายามปรับปรุงหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นซึ่งลักษณะของความรับผิดชอบแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. รับผิดชอบต่อตนเอง
2. รับผิดชอบต่อสังคม

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540 : 96) ให้ความหมายของความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานด้วยความรู้สึผูกพัน มีความพากเพียร และละเอียดรอบคอบ โดยแสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียร อดทนต่ออุปสรรค มีการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อ

ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โครงสร้างลักษณะความรับผิดชอบ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออกคือ การรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองให้สมบูรณ์ และปลอดภัยจากอันตราย รู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมละเว้นความชั่ว รู้จักประมาณในการใช้จ่าย และมีความประหยัด สำนึกในหน้าที่และบทบาทของตน

2. ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน พฤติกรรมที่แสดงออกคือ การยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ไม่ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแก่ผู้อื่น พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ไตร่ตรองให้รอบคอบว่าสิ่งที่ตนทำลงไปนั้นจะเกิดผลเสียขึ้นหรือไม่ ปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดี และกล้าเผชิญต่อความเป็นจริง

3. ความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงาน พฤติกรรมที่แสดงออกคือ การปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความเอาใจใส่ ไม่ต้องมีใครบังคับ ใช้ความสามารถเต็มที่ ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงจนกว่างานจะสำเร็จ พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น พัฒนาประสิทธิภาพงาน รู้จักวางแผนงาน ปฏิบัติงานอย่างมีจุดมุ่งหมายด้วยความระมัดระวัง เพื่อป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสีย ในงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

4. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พฤติกรรมที่แสดงออกคือ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามระเบียบข้อบังคับของสังคม ช่วยรักษาสมบัติส่วนรวม ให้ความร่วมมือในการทำงาน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของชุมชนตามความสามารถ รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศชื่อเสียงของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม

อัญชลี เครือคำขาว (2540 : 200) ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้ถึงหน้าที่หรือภารกิจ เป็นความรู้สึกที่ไม่ต้องอาศัยคำสั่งบังคับของผู้อื่น ไม่เกี่ยงให้ผู้อื่นมารับผลแห่งการกระทำหรือการไม่กระทำของตนเอง ความรู้สึกรับผิดชอบจะทำให้เกิดความระมัดระวังไม่ประมาทเลินเล่อ

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 469) มีนโยบายให้วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ ความเพียร ละเอียดยรอบคอบ รู้จักหน้าที่ และตรงต่อเวลา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและต่อผู้อื่น

ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์เป็นคุณลักษณะที่สังคมให้ความสำคัญมาก และต้องการปลูกฝังให้เกิดแก่สมาชิกในสังคม เพื่อการวางกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ จึงได้ศึกษาความหมายและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการมีความซื่อสัตย์พบว่ามีความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมความซื่อสัตย์ไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 60-61) ได้กล่าวถึง ความซื่อสัตย์สุจริตว่าเป็น จริยธรรมที่เน้นความซื่อตรงต่อตนเอง หน้าที่การงาน คำมั่นสัญญา แบบแผน กฎหมาย และความถูกต้องอันดีงามมีลักษณะพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

1. ซื่อตรงต่อเวลา
2. ซื่อตรงต่องานของตัวเองที่กำหนดให้
3. ซื่อตรงต่อหน้าที่การงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน
4. ซื่อตรงต่อคุณธรรม (หรือความประพฤติที่ดี) ที่ยึดถือ
5. ซื่อตรงต่อการนัดหมาย (การพบปะ การประชุม)
6. ซื่อตรงต่อการให้สัญญา (คำพูด เงิน การช่วยเหลือ)
7. ซื่อตรงต่อคำสั่งของครู
8. ซื่อตรงต่อระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
9. ซื่อตรงต่อทรัพย์สินของผู้อื่น
10. ซื่อตรงต่อหน้าที่การงานของผู้อื่น รู้จักแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่ม
ไม่ก้าวก่ายงานของผู้อื่น
11. ซื่อตรงต่อระเบียบแบบแผนประเพณี
12. ซื่อตรงต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม
13. ซื่อตรงต่องานที่หมู่คณะมอบหมาย
14. ซื่อตรงต่อข้อมูลปัจจุบันโดยรู้จักจำแนกระหว่างข้อมูล และคำประเมิน
ของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
15. มีความยุติธรรม

โชติ เพชรชื่น (2524 : 26) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ หมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้สึกนึกคิด หรือระดับจิตใจของบุคคลคนหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น ต่อบัตถุสิ่งของ เมื่อบุคคลนั้นพบปะหรือสัมผัสระดับจิตใจ มีความมั่นคงมิได้ผันแปรไปตามความต้องการของตนหรือของผู้อื่น และบุคคลนั้นจะไม่ยึดเอาวัตถุสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองมาเป็นของตนเอง ทำตามสัญญาและระเบียบ

ถือกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะพูดตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น จะต่อต้านหรือขัดขวางผู้อื่นที่ปฏิบัติ นอกเหนือกฎเกณฑ์

กรมสามัญศึกษา (2525 : 129 - 131) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง การประพฤติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และผู้อื่น และได้วิเคราะห์โครงสร้างของความซื่อสัตย์ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัว ต่อการกระทำผิด พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ไม่สลับปลับกลับกรอก ไม่คล้อยตามพวกที่ ลากหรือชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย มั่นคงต่อการกระทำดีของตน ไม่คดโกง มีความตั้งใจทำจริง ประพฤติตรงตามที่พูด

2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ไม่เอาเวลา ทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว

3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มี พระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น ไม่ชักชวนไป ในทางที่เสื่อมเสีย ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน เตือนสติและแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยา หรือกลั่นแกล้ง

4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน หรือเอาดีเข้าตน ไม่ ร่วมมือกันทำงานใด ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือผิดระเบียบข้อบังคับของสังคมและหมู่คณะ

ทวี บุญยเกตุ (2525 : 55-59) ได้ให้ความหมายความซื่อสัตย์ไว้ดังนี้ ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความรักดี ความซื่อตรง การประพฤติตรง คือ ไม่คดโกงไม่หลอกลวง โดยมากผู้ซื่อสัตย์ สุจริตจะเป็นผู้มีกำลังใจเข้มแข็ง มีใจบริสุทธิ์ หนักแน่น อดทน รักเกียรติยศชื่อเสียง ไม่เห็นแก่ตัว และได้จำแนกความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หมายถึง การกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นไปตามที่เราตั้งใจไว้ หรือทำ ตามคำพูดโดยไม่เหลวไหล

2. ซื่อสัตย์ต่องานที่ทำ หมายถึง การไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนในทางที่มิชอบ ไม่ โกงเวลาทำงาน ไม่โกงทรัพย์สินเงินทองผู้อื่น

3. ซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง หมายถึง การไม่โกง และไม่เอาเปรียบเพื่อนฝูงตลอดจนมี ความรักและความหวังดีต่อเพื่อน

ความซื่อสัตย์ในแนวพุทธศาสนา เกษม บุญศรี (คมศักดิ์ ชื่นชม. 2539 : 44 ; อ้างอิงมาจาก เกษม บุญศรี. 2504 : 17-26) ได้แบ่งความซื่อสัตย์ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความซื่อสัตย์ทางกาย หมายถึง การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติในกาม และให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลัง และโอกาสเท่าที่จะสามารถทำได้
2. ความซื่อสัตย์ทางวาจา หมายถึง การพูดความจริงตรงไปตรงมา พูดในสิ่งที่ควรพูด ไม่เพ้อเจ้อ และเป็นคำพูดที่อ่อนหวานน่าฟัง
3. ความซื่อสัตย์ทางใจ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ใจเป็นสำคัญหรือความคิด เช่น ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 49) มีนโยบายให้วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังความเสียสละให้นักศึกษา และผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวม รู้จักการแบ่งปันให้แก่บุคคลที่ควรให้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง การมีพฤติกรรมอย่างเหมาะสมตรงไปตรงมา หรือการปฏิบัติตรงต่อความเป็นจริง ทั้งกาย วาจาและใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ความเสียสละ

กรมการศาสนา (2521 : 28) ได้ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การรู้จักสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม หรือบริจาคสิ่งของ เงินทองแก่ผู้ที่ควรรับ รวมทั้งเพื่อส่วนรวมเพื่อสาธารณกุศล มีการบำรุงการศึกษา โรงพยาบาล ทำถนน สร้างสะพาน หรือบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ภัยต่าง ๆ เป็นต้น รัชชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529 : 99) ให้ความหมายของความเสียสละไว้ว่า หมายถึง การยอมยกผลประโยชน์ส่วนตัวให้แก่บุคคลอื่น หรือสังคมเมื่อมีโอกาส ส่วน โพรททอง จิตอ่อนน้อม (2529 : 7) นิยามว่า ความเสียสละ คือ การละความเห็นแก่ตัว การทำเพื่อคนอื่นหรือส่วนรวม การให้ปันแก่ผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังความคิด กรมวิชาการ (2524 : 10 – 16) ให้ความหมายไว้ว่า ความเสียสละ คือ การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งรู้จักสละทั้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย

พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้เสียสละ คือ การที่บุคคลได้แสดงออกทางกาย และทางใจ ที่สามารถชี้ให้เห็นว่าเป็นการเสียสละ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ แสดงออกมาโดยการให้ในส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การให้ทางกาย การให้ทางวาจา การให้ทางสติปัญญา การให้ด้วยกำลังทรัพย์

และการให้ทางใจ ซึ่งพฤติกรรมทั้งหลายนั้นสามารถดูได้จากการกระทำ เช่น ไม่นิ่งดูตาย การช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ การให้คำแนะนำทั้งทางโลกและทางธรรม แก่บุคคลทั่วไป ช่วยเจรจาธุระให้เพื่อนมนุษย์สำเร็จประโยชน์ แก้ปัญหาเดือดร้อนแก่คนที่เดือดร้อน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภค และสละทรัพย์เพื่อสาธารณกุศล ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นมีสุข ไม่อิจฉาตางอวเรผู้อื่น เป็นต้น

กรมอาชีวศึกษา (2542 : 49) มีนโยบายให้วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังความเสียสละให้นักศึกษา และผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รู้จักการแบ่งปันให้แก่บุคคลที่ควรให้

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักยอมสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม และการให้แบ่งปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา

ความอดทน

มีนักวิชาการและผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายและวิเคราะห์พฤติกรรมความขยันอดทนไว้ ดังนี้

จำรอง เงินดี (2519 : 5) ได้อธิบายว่า ความอดทน หมายถึง กริยาอดทนต่อโลกะ คือ ความอยากได้ โทสะ คือ ความโกรธเคืองจนพยาบาทมุ่งร้าย โมหะ คือ ความหลงมกมาย เพราะได้ประสบอารมณ์ที่ยั่วให้โกรธ ยั่วให้เกิดอยากได้ อยากล้างผลาญ อยากเบียดเบียนก็อดทนได้ ไม่ยอมแสดงอาการอันชั่วร้ายทางกาย วาจา ออกไปตามอำนาจแห่งโลกะ โทสะ โมหะ และอดทนต่อทุกขเวทนา อดทนต่องานที่ตรากตรำ ถึงจะลำบากน่าเหนื่อยหน่ายเพียงไรก็ไม่ท้อถอย ถึงจะถูกหยันด้วยถ้อยคำเสียดสี ถากถางอย่างไรก็ไม่หมดกำลังใจ

กรมวิชาการ (2525 : 146) เอกสารเสริมความรู้สำหรับครู กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจริยศึกษา ได้สรุปความอดทนสามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. ใช้สติปัญญาควบคุมการกระทำของตนเองให้อยู่ในอำนาจของเหตุผลได้
2. ไม่แสดงอาการทุรนทุราย หรือร้องครวญครางเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย
3. ไม่แสดงอาการหิวโหย เมื่อร่างกายต้องการอาหาร
4. ไม่กล่าวคำหยาบคายเมื่อถูกผู้อื่นยั่วเย้าอารมณ์
5. ไม่ทำร้ายผู้อื่นที่ทำให้เกิดความโกรธ
6. ควบคุมกริยาอาการให้เป็นปกติได้เมื่อเจ็บแค้นใจ

7. เมื่อผิดหวังไม่แสดงอาการเสียใจ
8. เมื่อมีอุปสรรคในการเรียน การทำงาน ก็ไม่ท้อถอย
9. พยายามทำงานที่ยากให้สำเร็จตามเป้าหมาย
10. ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต

ชม ภูมิภาค (2525 : 169) ให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียรว่า หมายถึง ความขยันขันแข็งเอาการเอางาน มีความพยายามบากบั่น มั่นคง ไม่ท้อถอย ความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ 3 ประการ คือ

1. ความขยันขันแข็ง ทำอะไรรวดเร็วจริงจังไม่ชักช้าเนิบนาบ
2. ความพยายาม หมายความว่า งานนั้นต้องกระทำด้วยความเหนียว ด้วยความลำบากแต่ก็พยายามทำให้ได้
3. เกี่ยวข้องกับเวลาและความผิดพลาดความล้มเหลว แม้ว่าจะเสียเวลานาน แม้จะพบกับความล้มเหลวบ้างก็ไม่ย่อท้อ พยายามหาทางแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จให้ได้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 102) ให้ความหมายของ ความขยันหมั่นเพียรว่า หมายถึง ความขยันขันแข็งเอาการเอางาน มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบอดทน และมานะพยายามบากบั่นไม่ท้อถอย ลักษณะของความเพียรมี ดังนี้

1. เพียรละ ละความชั่วทุกอย่าง
2. เพียรหา หาความรู้ หาทรัพย์
3. เพียรทำ ทำความดี
4. เพียรรักษา รักษาความดี รักษาทรัพย์
5. เพียรระวัง ระมัดระวังมิให้เกิดความบกพร่อง และผิดพลาด

สำเริง บุญเรืองรัตน์ (2529 : 157 - 158) ให้ความหมายของความขยันอดทน ว่าเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างเต็มที่ โดยไม่ท้อถอยเมื่อประสบความผิดหวัง มีความพากเพียรในการทำงานอย่างสม่ำเสมอและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และได้วิเคราะห์พฤติกรรมที่แสดงถึงความขยันอดทนไว้ ดังนี้

1. กระตือรือร้นและเต็มใจทำงาน คือ การทำงานนอกเวลาแม้ไม่ได้ค่าตอบแทน อาสาทำงาน ทำงานก่อนเวลาและกลับหลังเวลา ทำงานได้รวดเร็วคล่องแคล่ว ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ใจจดจ่ออยู่กับงานตลอดเวลา

2. มุ่งมั่นที่จะทำงาน คือ มุ่งที่จะทำงานให้สำเร็จ มีการวางแผนการทำงาน ล่วงหน้า คำนึงถึงความสำเร็จของงานเป็นหลัก ทำงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่หลีกเลี่ยงงานที่มีอุปสรรค

3. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค คือ เมื่อได้รับมอบงานจะรีบทำให้เสร็จโดยเร็ว พยายามฝึกฝนงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เมื่อได้รับงานที่ยากเกินความสามารถก็พยายามศึกษาเพิ่มเติมให้ทำงานได้สำเร็จ ทำงานโดยไม่ปริปากบ่น เพื่อนร่วมงานพยายามขัดขวางก็ทำต่อไป

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. 2536 : 20 ; อ้างอิงมาจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2526 : 20) ให้ความหมายว่า ความอดทน หมายถึง ความเข้มแข็ง ความบากบั่น ความหนักแน่นของจิตใจสามารถยืนหยัดต่อสู้กับการกระทบกระทั่งของสถานการณ์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่แสดงอาการหวั่นไหว คงอยู่ในอาการสงบปกติ

ภทรา นิคมานนท์ (2540 : 218) กล่าวว่า ความขยันอดทน หมายถึง ความตั้งใจปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ พุ่มเทกำลึงกาย กำลึงใจ และสติปัญญา เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย

กรมอาชีวศึกษา (2538 : 46) มีนโยบายให้วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา จัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ที่มีเป้าหมายให้กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญในการปลูกฝังความอดทน โดยให้ผู้เรียน ขยัน อดทน บากบั่น พยายาม เพื่อเอาชนะต่ออุปสรรค ตลอดจนรู้จักควบคุมตนเอง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความอดทน หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบ ใช้สติปัญญาในการควบคุมตนเอง ให้เป็นคนมีเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ไม่ท้อถอย ยอมแพ้ เอาชนะอุปสรรค

ความมีสัมมาคารวะ

กรมวิชาการ (2541 : 3 – 4) ได้กล่าวไว้ว่า ความมีสัมมาคารวะ มีพฤติกรรมที่แสดงออกดังต่อไปนี้

1. การนั่งด้วยกริยาอันสุภาพเฉพาะหน้าผู้ใหญ่
2. ยืนหันหน้าให้ผู้ใหญ่
3. ให้ที่นั่งอันสมควรแก่ผู้ใหญ่หรือผู้หญิง
4. ผู้น้อยยอมเคารพผู้ใหญ่ก่อน
5. ผู้ชายยอมเคารพผู้หญิงก่อน
6. ผู้ลาย่อมเป็นผู้เคารพก่อน

7. ผู้เห็นก่อนโดยมากย่อมเคารพก่อน
8. แม้ผู้ใดเคารพตนก่อน ย่อมต้องตอบเขาทุกคนไม่ทำเฉยเมย
9. ย่อมไม่พูดจาล้อเลียนหลอกลวงผู้ใหญ่
10. ย่อมไม่กล่าวร้ายถึงญาติมิตรที่รักใคร่นับถือของผู้ฟังแก่ผู้ฟัง
11. ย่อมไม่กล่าววาจาอันดีเตียนสิ่งเคารพหรือที่เคารพของผู้อื่นแก่ตัวเขา
12. เมื่อจะขอทำล่วงเกินผู้ใด ย่อมต้องขออนุญาตตัวเขาก่อน
13. เมื่อตนทำพลาดพลั้งสิ่งใดแก่บุคคลใด ควรออกวาจาขอโทษเสมอ
14. เมื่อผู้ใดได้แสดงคุณต่อตนอย่างไร ควรออกวาจาขอบคุณเขาเสมอ
15. ย่อมเคารพบิดามารดา และครู อาจารย์
16. ย่อมนับถือนอบน้อมผู้ใหญ่

สมศักดิ์ สีนธุระเวช (2542 : 344) ได้สรุปไว้ว่า การแสดงความเคารพ เป็นการแสดงออกของบุคคล เพื่อแสดงว่าตนยอมรับนับถือ บุคคลที่ตนแสดงความเคารพ การแสดงออกความเคารพจะต้องเลือกวิธีเคารพให้ถูกต้อง เหมาะสมกับบุคคลที่รับการเคารพทุกครั้ง การกราบเป็นการแสดงความเคารพตามประเพณีไทยที่แสดงถึงความเคารพนอบน้อมอย่างสูงสุด

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความมีสัมมาคารวะ หมายถึง การรู้จักเคารพและคารวะ ต่อบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือปูชนียวัตถุที่ควรเคารพและคารวะ

เพศกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม

เพศมีความสัมพันธ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม โดยธรรมชาติ เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยส่วนใหญ่เพศชายจะได้รับอิสระมากกว่าเพศหญิง ดังที่ กัลยา ศรีปาน (2542 : 82) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติ การอบรมเลี้ยงดูเพศหญิงจะได้รับการเลี้ยงดูเข้มงวดกวดขันกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้าน เพศหญิงจะเป็นเพศที่อ่อนโยนสุภาพ ในขณะที่เพศชายจะได้รับการอบรมให้มีความกล้าหาญเข้มแข็ง เพศชายจะได้รับเสรีภาพในการปฏิบัติตัวมากกว่าเพศหญิง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเหล่านี้มีผลต่อบุคลิกภาพ ทำให้เพศหญิงมีบุคลิกภาพและทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมหลายอย่างแตกต่างกัน และผลการวิจัยของ สุวรรณี ปราบริทธิ์ (2538 : 66) ได้กล่าวสนับสนุนว่า จากสภาพสังคมไทยที่ครอบครัวและผู้ใหญ่เอาใจใส่ในการอบรมบุตรหลานที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ประกอบกับเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนน้อมสง่างาม อยู่ในระเบียบคำสั่งสอนมาตั้งแต่เด็ก อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จริยธรรมมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (2536 : 39) พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การเรียนรู้ในการ

ทำกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน นักเรียนหญิงจะมีความเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายไม่ค่อยจะให้ความร่วมมือชอบเล่นมากกว่าเรียนเป็นผู้ดูมากกว่าผู้กระทำ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า เพศมีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม โดย สุรณีย์ จุตติดำรงพันธ์ (2522 : 68 – 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางคุณธรรม จริยธรรมของ นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย และหญิงจำนวน 480 คน ซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 2 จากโรงเรียนในภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบทดสอบ ดีไฟนิง อิชซู (the defining issue test) ของเรสต์ (Rest) ซึ่งพัฒนามาจาก แบบวัดคุณธรรมจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มี พัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ วิรัชกุล (2524 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยศึกษาคุณธรรมจริยธรรมหกคุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดุสาหะ ความมีระเบียบวินัย และความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทาง คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ในเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความมี ระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์และความอดุสาหะ ส่วนในเรื่องความสามัคคีและความยุติธรรมชาย สูงกว่าหญิง สำหรับ สุมนธรา แก่นกุล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะโต๊ะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชุมพร พบว่า นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง มีจริยธรรมโดยภาพรวมและราย องค์ประกอบด้านความใฝ่รู้ ความสามัคคี ความยุติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001 ส่วนนักเรียนที่อาศัยกับบิดาและมารดา และนักเรียนที่อาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น มีจริยธรรมโดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ส่วน โฮลสไตน์ (จารุวรรณ พานทอง. 2526 : 31 – 32 ; อ้างอิงมาจาก Holstein. 1976) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบ เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นและบิดามารดาของเด็ก โดยทำการศึกษาแบบระยะห่าง ช่วงสามปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชาย หญิง อายุ 13 ปี จำนวน 53 คน ที่มีสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจและสังคมระดับเดียวกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในขั้นที่ 3 และเด็กวัยรุ่นชายอยู่ในขั้นที่ 2 ต่อมาเมื่อการวัดซ้ำอีกขณะที่เด็กมีอายุ 16 ปี พบว่า วัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 ขณะที่วัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทาง คุณธรรมจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 และ 5 ปีต่อมา มีการวัดซ้ำอีก ปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นชายและหญิง

มีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมก้าวหน้าเร็วมาก นอกจากนี้ ชาร์พ (อัจจิมา วันแตง. 2538 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Sharp. 1992 : 3843 – A) ได้ศึกษาคุณลักษณะในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และประสบการณ์ชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นวัยรุ่นชาย 49 คน วัยรุ่นหญิง 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ ดีไฟนิง อิซซู แบบสำรวจประสบการณ์ชีวิตในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่น และแบบทดสอบความสามารถทางพุทธิปัญญาของไอโอวา (Iowa) ผลการวิจัยพบว่า วินัยทางบ้าน และคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมในเพศชายและเพศหญิง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการเข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับคุณลักษณะคุณธรรมทางจริยธรรม

สภาพครอบครัวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม

สภาพครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาอย่างพร้อมเพรียงกัน ทำให้เด็กได้รับความอบอุ่นจากการเลี้ยงดูที่ดี ได้รับความรักความห่วงใย ความใกล้ชิด เป็นกันเอง รู้จักใช้เหตุผล นอกจากนั้น พ่อแม่ยังเป็นต้นแบบให้กับนักศึกษาในเรื่องของค่านิยม อารมณ์แบบของความประพฤติที่ดี ซึ่งส่งผลทำให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพที่ดีด้วย ดังที่ ฟรอยด์ (บัณฑิต พัดเย็น. 2527 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Freud. 1949 : 358) เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (conscience) ซึ่งเด็กได้รับจากพ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด ด้วยกระบวนการเทียบเคียง (identification) กับบุคคลที่เข้ายึดเป็นแบบอย่าง กระบวนการนี้เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคลอื่นที่เด็กมีขึ้นเป็นครั้งแรก ผลการเทียบเคียงตามอย่างผู้อื่นเช่นนี้ทำให้รับเอาบุคลิกลักษณะ ค่านิยม รวมทั้งมาตรฐานทางจริยธรรมในสังคมจากผู้ที่ได้เด็กเลียนแบบไว้ และผลการวิจัยของ จรรยา สุวรรณทัต (2522 : 56) ได้สรุปข้อคิดจากการวิจัยหลายเรื่อง พบว่า จริยธรรมของเด็กขึ้นอยู่กับการเลี้ยงดู เช่น การเลี้ยงดูจากบิดามารดาที่ฝึกวินัยแก่เด็ก ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น ก็คือ นักศึกษาที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่พร้อมเพรียงกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจาก ครอบครัวหย่าร้าง การเสียชีวิตของพ่อและแม่ ทำให้นักศึกษาอยู่กับบุคคลอื่น หรืออยู่กับพ่อตามลำพัง อยู่กับแม่ตามลำพัง ซึ่งสภาพดังกล่าวน่าจะส่งผลต่อสภาพจิตใจของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาขาดความอบอุ่น รู้สึกไม่มั่นคงและขาดความปลอดภัย ขาดคนที่คอยให้คำปรึกษา ขาดต้นแบบของความประพฤติที่จะช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า สภาพครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม โดย มนตรี กำลังดี (2543 : 69) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน (ครอบครัวปกติและครอบครัวไม่ปกติ) พบว่า โดยภาพรวมและองค์ประกอบด้านความตรงต่อเวลา และความยุติธรรม นักเรียนมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยของ พรชัย รอดสมจิต (2527 : 68) ได้ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสูงกว่าเด็กในสถานสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของสุเทพ ยงยุทธ์ (2544 : 71) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 4 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน (ครอบครัวปกติ และครอบครัวไม่ปกติ) พบว่า โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การประหยัด การละเว้นสิ่งเสพติดและการพนัน ความรักสามัคคี ความกตัญญูกตเวที ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนจริยธรรมด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ นักเรียนนักศึกษามีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในสภาพครอบครัวปกติ มีจริยธรรมสูงกว่านักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในสภาพครอบครัวไม่ปกติ ส่วนจริยธรรมด้านความอดกลั้น นักเรียนนักศึกษามีจริยธรรมไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ โจนส์ (ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. 2524 : 22 – 23 ; อ้างอิงมาจาก Jones. 1954 : 784 – 842) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 พบว่า สังคมมิได้มุ่งเน้นให้เด็กหญิงและเด็กชายมีแบบพฤติกรรมที่เหมือนกัน ดังนั้น การฝึกอบรมแต่ละเพศจึงแตกต่างกัน เนื่องจากการยอมรับหรือปฏิเสธจากสังคมที่มีความหมายต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย เด็กหญิงจะพูดเท็จในสถานการณ์ทางสังคมมากกว่าเด็กชาย ยิ่งกว่านั้น เด็กหญิงยังมีแนวโน้มที่จะพูดเท็จเพื่อให้เป็นที่ชื่นชมของคนอื่นมากกว่าเด็กชาย แต่ในสถานการณ์อื่น ๆ เด็กชายจะพูดเท็จและไม่ซื่อสัตย์มากกว่าเด็กหญิง

อาชีพผู้ปกครองกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม

อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม เพราะในการเลือกอาชีพ ทำให้มีทัศนะในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันออกไปด้วย ดังที่ กลุ่มงานจิตเวชโรงพยาบาลชัยภูมิ (<http://www.mahidol.ac.th>) ได้สรุปไว้ว่า ทัศนะของผู้ปกครองในการเลือกอาชีพ อาจแสดงถึงทัศนะในการเลี้ยงดูบุตร ผู้ปกครองที่มีอาชีพหนึ่งอาจมีทัศนะในการเลี้ยงดูบุตรต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพอีกอาชีพหนึ่ง อาชีพของผู้ปกครองอาจจะกระทบถึงเวลาในการเลี้ยงดูบุตร และสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่มีอาชีพต่างก็อาจจะแตกต่างกัน เช่น บุตรของครอบครัวข้าราชการ อาจจะติดต่อกับบุคคลภายนอกน้อยกว่าบุตรของครอบครัวค้าขายที่ช่วยผู้ปกครองติดต่อกับลูกค้าตลอดเวลา เป็นต้น เมื่อพิจารณารายของค์ประกอบ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในเรื่องความเสียสละ ความอดทน และความซื่อสัตย์

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า สภาพครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม โดยบุญสม โพธิ์เงิน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ระหว่างเพศ ที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพผู้ปกครองที่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของประพันธ์ จันทรนุรักษ์ และคนอื่น ๆ (กองวิจัยทางการศึกษา. 2531 : 116 ; อ้างอิงมาจาก ประพันธ์ จันทรนุรักษ์ และคนอื่น ๆ 2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ศึกษาพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในระดับ 4 และ 5 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของเด็กประถมศึกษา และนักเรียนทั้งสองระดับมีการพัฒนาทางจริยธรรมแตกต่างกัน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการกับอาชีพอื่น และกลุ่มงานจิตเวชโรงพยาบาลชัยภูมิ (<http://www.mahidol.ac.th>) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีปัญหาสุขภาพจิตในด้านความเป็นอริและด้านหวาดระแวงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจมีสุขภาพจิตด้านความเป็นอริและด้านหวาดระแวงสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายและรับจ้าง

ระดับชั้นที่ศึกษากับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม

ระดับชั้นที่ศึกษามีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรม ดังที่ เพียเจต์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า อยู่ในขั้นยึดหลักการแห่งตน ซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่

เด็กจะใช้สติปัญญาหาเหตุผลแสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ทำให้สนใจและความต้องการของนักศึกษาในวัยนี้คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ประการที่สอง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษามีจุดเน้นคือ ให้วิทยาลัยปลูกฝังในเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษา (2542 : 46) ได้มีจุดเน้นในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความเสียสละ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ก็มีกิจกรรมให้นักศึกษาปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร การอบรมหน้าเสาธง การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการประชุมประจำเดือน นักศึกษาจึงมีความรู้และประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเท่าเทียมกัน และประการที่สาม วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ได้กำหนดกฎระเบียบไว้ให้นักศึกษาได้ถือปฏิบัติ และมีบทลงโทษเดียวกัน ส่งผลให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบเดียวกัน ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ระดับชั้นที่ศึกษามีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรม โดย เยาวภา รักการงาน (2535 : 72) ได้เปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นปีที่ 5 จำนวน 276 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 5 มีขั้นพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกันมีคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ สมโชค พูลนวม (2523 : 33) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ และเปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบกับความซื่อสัตย์ของเด็กในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 4 จำนวน 866 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบทดสอบความซื่อสัตย์ ผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 4 มีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน วิเชียร พงษ์ประเสริฐ (2526 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะทางคุณธรรม จริยธรรมเรื่องการรักษาระเบียบวินัยโดยส่วนรวม นักศึกษามีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องการรักษาระเบียบวินัยอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ ด้านการเคารพกฎหมาย นักเรียน มีความคิดรวบยอดอยู่ในระดับไม่พึงประสงค์ และนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความคิดรวบยอด เกี่ยวกับจริยธรรมในเรื่องการรักษาระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียน หญิงมีคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดรวบยอดสูงกว่านักเรียนชาย สำหรับ ดนัย จารุประสิทธิ์ (2533 : 17 – 18) ได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติเชิงคุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ในกลุ่ม วิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาภาคปกติชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 วิชาเอก พลศึกษา จำนวน 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสำรวจมาตรา ส่วนประมาณค่า ทัศนคติเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายมีทัศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรมของ นักศึกษาระหว่างชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 มีทัศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรมไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ปัจจัยเกี่ยวกับความแตกต่างของเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกัน การศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย การอาชีพใน จังหวัดสงขลา จึงได้ตั้งสมมติฐานว่า นักศึกษาที่เพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และ ระดับชั้นที่ศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา บทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ในปี
การศึกษา 2546 จำนวน 3,471 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และ
มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน จากนั้น จึงใช้
วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามตัวแปร คือ เพศ และระดับชั้น
ที่ศึกษา แล้วสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก รายละเอียด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ และระดับชั้นที่ศึกษา
ของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ชั้นปี	เพศ					
	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ปวช. 1	707	371	1,078	71	37	108
ปวช. 2	573	408	981	57	41	98
ปวช. 3	536	351	887	53	35	88
ปวส. 1	193	88	281	19	9	28
ปวส. 2	169	75	244	17	7	24
รวม	2,178	1,293	3,471	217	129	346

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check-list) เพื่อทราบตัวแปรอิสระเกี่ยวกับเพศ สภาพครอบครัว อาชีพ ผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ในหกรงค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ข้อ 1 - 6 ความรับผิดชอบ ข้อ 7 - 12 ความซื่อสัตย์ ข้อ 13 - 18 ความเสียสละ ข้อ 19 - 24 ความอดทน ข้อ 25 - 30 และความมีสัมมาคารวะ ข้อ 31 - 36 รวม 36 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของไลเคิร์ท (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 33 ; อ้างอิงมาจาก Likert. 1964) แต่ละข้อได้กำหนดตัวเลือกไว้ห้าระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (open-ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร รวมทั้งงานวิจัยของณรงค์ ศิลารัตน์ (2544 : ภาคผนวก) กัลยา ศรีปาน (2542 : ภาคผนวก) และอารมณ สุตมี (2537 : ภาคผนวก) มาปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในจังหวัดสงขลา แล้วพิจารณาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 36 ข้อ ภายใต้อหกรงค์ประกอบ คือ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความอดทน และความมีสัมมาคารวะ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญสี่ท่านพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และแก้ไขให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for windows v.11.5) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 161) ได้ความเชื่อมั่น .8868

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนิน ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนของการศึกษาค้นคว้าต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรต้น สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 แล้วหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของไลเคิร์ต (Likert. 1967 : 90 - 95) ซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามแสดงระดับการปฏิบัติแต่ละข้อคำถามในระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติ	อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติ	อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติ	อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติ	อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติ	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ประมวลข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ซึ่งได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการจัดเรียงลำดับตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

4. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จากแบบสอบถามตอนที่ 2 แปลผลโดยการเปรียบเทียบ โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของเบสต์ (Best. 1974 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.6667 - 5.0000 หมายถึง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.3334 - 3.6666 หมายถึง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.0000 - 2.3333 หมายถึง พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับน้อย

5. คำนวณหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เพื่อดูความเบี่ยงเบนเป็นรายข้อ และรายองค์ประกอบของการศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

6. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ซึ่งจำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social sciences for windows v.11.5) สำหรับค่าสถิติ ต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha - coefficient)
5. การทดสอบที (t - test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้กล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา เสนอตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size)
f	แทน	ความถี่ (Frequency)
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (t – test)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
***	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

ตอนที่ 4 ประมวลข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา โดยจัดเรียงตามลำดับความถี่ของข้อเสนอแนะ
ในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม
ตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและรับคืนจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ส่งไป	รับคืน	ร้อยละ	ฉบับสมบูรณ์	ร้อยละ
นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ	346	346	100	346	100
รวม	346	346	100	346	100

จากตาราง 2 แสดงว่า แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาวิทยาลัย
การอาชีพในจังหวัดสงขลา จำนวน 346 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 346 ชุด คิดเป็นร้อยละ
100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 346 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

ที่	ตัวแปรที่ศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
1.	เพศ		
	1. ชาย	217	62.70
	2. หญิง	129	37.30
	รวม	346	100.00
2.	สภาพครอบครัว		
	1. อาศัยกับบิดาและมารดา	258	74.60
	2. อาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น	88	25.40
	รวม	346	100.00
3.	อาชีพผู้ปกครอง		
	1. อาชีพรับจ้าง	197	56.90
	2. อาชีพอิสระ	149	43.10
	รวม	346	100.00
4.	ระดับชั้นที่ศึกษา		
	1. ปวช.	294	85.00
	2. ปวส.	52	15.00
	รวม	346	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่ตอบแบบสอบถาม 346 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 62.70 เพศหญิง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 74.60 อาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น จำนวน 88 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.40 ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 56.90 อาชีพอิสระ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปวช. จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 85 ชั้น ปวส. จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย
การอาชีพในจังหวัดสงขลา ดังรายละเอียดตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรม
จริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความมีระเบียบวินัย	3.7919	.4644	มาก
ความรับผิดชอบ	3.7351	.4832	มาก
ความซื่อสัตย์	3.4788	.6252	ปานกลาง
ความเสียสละ	3.8348	.5945	มาก
ความอดทน	3.1221	.6255	ปานกลาง
ความมีสัมมาคารวะ	3.9615	1.1962	มาก
รวม	3.6558	.4300	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย
การอาชีพในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ
พบว่า ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ อยู่ใน
ระดับมาก สำหรับความซื่อสัตย์ และความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง (รายละเอียดดัง
ตาราง 10 ภาคผนวก ค.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง
และระดับชั้นที่ศึกษา ดังรายละเอียดตามตาราง 5 - 8

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ

พฤติกรรมเชิง คุณธรรมจริยธรรม	เพศ				t
	ชาย N = 217		หญิง N = 129		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ความมีระเบียบวินัย	3.7158	.4658	3.9199	.4346	-4.039***
ความรับผิดชอบ	3.6467	.4820	3.8837	.4491	-4.536***
ความซื่อสัตย์	3.3226	.6458	3.7416	.4886	-6.822***
ความเสียสละ	3.7166	.6015	4.0336	.5276	-4.958***
ความอดทน	3.1843	.6408	3.0157	.5859	2.429*
ความมีสัมมาคารวะ	3.7350	.5215	4.3424	1.7789	-3.782***
รวม	3.5535	.4165	3.8305	.3965	-6.057***

* $p < .05$

*** $p < .001$

จากตาราง 5 แสดงว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยภาพรวมนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูง
กว่านักศึกษาชาย ส่วนความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
นักศึกษาชายมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรสภาพครอบครัว

พฤติกรรมเชิง คุณธรรมจริยธรรม	สภาพครอบครัว				t
	อาศัยกับบิดา และมารดา N = 258		อาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น N = 88		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ความมีระเบียบวินัย	3.8198	.4581	3.7102	.4758	1.918
ความรับผิดชอบ	3.7584	.4923	3.6667	.4513	1.608
ความซื่อสัตย์	3.4935	.6269	3.4356	.6218	.750
ความเสียสละ	3.8605	.5769	3.7595	.6407	1.378
ความอดทน	3.1569	.6698	3.0208	.4624	2.104*
ความมีสัมมาคารวะ	4.0233	1.3452	3.7803	.5334	1.649
รวม	3.6879	.4418	3.5622	.3810	2.382*

* $p < .05$

จากตาราง 6 แสดงว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ที่สภาพครอบครัวต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความอดทน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา
มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น
ส่วนองค์ประกอบอื่นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรอาชีพผู้ปกครอง

พฤติกรรมเชิง คุณธรรมจริยธรรม	อาชีพผู้ปกครอง				t
	อาชีพรับจ้าง N = 197		อาชีพอิสระ N = 149		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ความมีระเบียบวินัย	3.7875	.4182	3.7953	.4976	-.158
ความรับผิดชอบ	3.7852	.5027	3.6971	.4656	1.684
ความซื่อสัตย์	3.5593	.6429	3.4179	.6060	2.093*
ความเสียสละ	3.9541	.5757	3.7445	.5939	3.294***
ความอดทน	3.2755	.6217	3.0076	.6050	4.015***
ความมีสัมมาคารวะ	4.0615	1.3418	3.8858	1.0704	1.355
รวม	3.7421	.4379	3.5914	.4136	3.260***

* $p < .05$

*** $p < .001$

จากตาราง 7 แสดงว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความเสียสละ
ความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรม
จริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ ส่วนความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และ
ความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรระดับชั้นที่ศึกษา

พฤติกรรมเชิง คุณธรรมจริยธรรม	ระดับชั้นที่ศึกษา				t
	ระดับ ปวช. N = 294		ระดับ ปวส. N = 52		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ความมีระเบียบวินัย	3.7823	.4619	3.8462	.4793	-.914
ความรับผิดชอบ	3.7336	.4871	3.7436	.4650	-.138
ความซื่อสัตย์	3.4700	.6414	3.5288	.5268	-.718
ความเสียสละ	3.8413	.6025	3.7981	.5506	.482
ความอดทน	3.1320	.6212	3.0654	.6533	.701
ความมีสัมมาคารวะ	3.9858	1.2737	3.8237	.5796	.901
รวม	3.6585	.4345	3.6400	.4075	.284

จากตาราง 8 แสดงว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ประมวลผลข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของ
นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ตาราง 9 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ความถี่
ความมีระเบียบวินัย	
1. ควรกำหนดระเบียบในการเข้าแถว เข้าห้องเรียน ซื่ออาหารและระเบียบอื่น ๆ ให้ชัดเจน	128
2. นักศึกษาต้องแต่งกายให้ถูกระเบียบ	120
3. ควรอบรมคุณธรรมจริยธรรมหน้าเสาธงทุกวัน	98
4. จัดวิทยากรให้การอบรมเรื่องกฎจราจร	93
5. ควรจัดให้มีเอกสารให้ความรู้แก่นักศึกษา	72
6. ควรจัดบอร์ดตัวอย่างที่เป็นระเบียบวินัยให้นักศึกษาได้ดูเป็นแบบอย่าง	56
7. ครู – อาจารย์ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อสร้างความศรัทธาแก่นักศึกษา	38
8. ควรมีการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม	36
9. ควรยกย่องนักศึกษาที่มีความประพฤติดี	24
10. เมื่อทางวิทยาลัยกำหนดกฎระเบียบขึ้นแล้วควรดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไม่ใช่เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นแล้วปล่อยตามเลย	19
11. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ วินัย ข้อบังคับของวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง	11
12. วิทยาลัยควรจัดฝึกอบรมให้นักศึกษามีระเบียบวินัย	5
ความรับผิดชอบ	
1. ส่งงานตามกำหนดเวลา	125
2. ควรให้การอบรมแก่นักศึกษาด้านความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ	81
3. ควรมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้นักศึกษาได้รับผิดชอบอยู่เป็นประจำ	73
4. ในการสอนแต่ละคาบอาจารย์ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบเข้าไปด้วย	36
5. ควรลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา	18
6. วิทยาลัยควรจัดวิทยากรมาบรรยายเรื่องความรับผิดชอบให้นักศึกษาฟัง	9

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ความถี่
7. ครู-อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างในความรับผิดชอบในเรื่องเวลา	5
8. ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อ ความซื่อสัตย์	2
1. ยกย่องนักศึกษาที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีความซื่อสัตย์ เช่น ถ้านักศึกษาพบสิ่งของของผู้อื่นแล้วนำมามอบคืนที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ วิทยาลัยฯ	93
2. ควรให้การยกย่องชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	75
3. ฝึกการออมทรัพย์ในห้องเรียนของตนเอง	38
4. ซื่อสัตย์ในการสอบ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครู-อาจารย์	17
5. วิทยาลัยควรจัดอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์กับตนเองและผู้อื่น	8
6. ควรแนะนำให้ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในด้านการงานที่ได้รับมอบหมาย การคบเพื่อน และคำพูด	2
ความเสียสละ	
1. ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเสียสละ เช่น บริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น บริจาคทรัพย์	68 56
2. ควรจัดกิจกรรมที่มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น	31
3. จัดกิจกรรมอาสาพัฒนา	18
4. จัดบอร์ดนิทรรศการยกย่องผู้ที่มีความเสียสละ	7
5. ยกย่องผู้ที่มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม	
ความอดทน	
1. นักศึกษาควรมีความอดทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬา การประชุมทางองค์การวิชาชีพ กิจกรรมค่ายอาสาต่าง ๆ	83
2. นักศึกษาควรมีความอดทนในการศึกษาหาความรู้	64
3. วิทยาลัยควรมีการอบรมหน้าเสาธงอย่างสม่ำเสมอ	53
4. ควรมีการยกย่องชมเชยนักศึกษาที่มีความอดทน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับคนอื่น	16

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ความถี่
ความมีสัมมาคารวะ	
1. ควรจัดให้มีการสอนวิชามารยาทไทยกับนักศึกษาทุกระดับชั้น	75
2. วิทยาลัยควรมีการอบรมเกี่ยวกับการไหว้และการทำความเคารพผู้อาวุโส	69
3. วิทยาลัยควรฝึกอบรมมารยาทให้แก่นักศึกษา	51
4. ควรจัดกิจกรรมประกวดมารยาทไทย	49
5. ทุกคนควรมีสัมมาคารวะแก่ทุกคน ไม่แบ่งชั้นวรรณะของแต่ละบุคคล	31
6. ควรจัดอบรมเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	28
7. จัดกิจกรรมการประกวดมารยาทไทยทุกปีเพื่อเสริมสร้างการมีสัมมาคารวะ ต่อบุคคลอื่น	25
8. ครู-อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	18
9. ควรเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ในเรื่องสัมมาคารวะ	13
10. ครู-อาจารย์ควรสอดแทรกพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีสัมมาคารวะในวิชาที่สอน	13

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ได้ให้ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

ด้านความมีระเบียบวินัย นักศึกษาควรมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว เข้าห้องเรียน ซื่ออาหารและระเบียบอื่น ๆ ให้ชัดเจน นักศึกษาต้องแต่งกายให้ถูกระเบียบ ควรอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา ควรจัดบอร์ดตัวอย่างที่เป็นระเบียบวินัยให้นักศึกษาได้ดูเป็นแบบอย่าง ครู – อาจารย์ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อสร้างความศรัทธาแก่นักศึกษา ควรมีการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ควรยกย่องนักศึกษาที่มีความประพฤติดีเมื่อทางวิทยาลัยกำหนดกฎระเบียบขึ้นแล้วควรดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไม่ว่าเมื่อมีอะไรเกิดขึ้นแล้วปล่อยเลยตามเลย ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ วินัย ข้อบังคับของวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง วิทยาลัยควรจัดฝึกอบรมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย

ด้านความรับผิดชอบ นักศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม รับผิดชอบต่อหน้าที่และทำงานตามที่ครู – อาจารย์ มอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลา ควรให้

การอบรมแก่นักเรียนด้านความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ ควรมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้นักศึกษาได้รับผิดชอบอยู่เป็นประจำ ในการสอนแต่ละคาบอาจารย์ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบเข้าไปด้วย ควรลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา วิทยาลัยควรจัดวิทยากรมาบรรยายเรื่องความรับผิดชอบให้นักศึกษาฟัง ครู-อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างในความรับผิดชอบในเรื่องเวลา ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ

ด้านความซื่อสัตย์ นักศึกษาควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ยกย่องนักศึกษาที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีความซื่อสัตย์ เช่น ถ้านักศึกษาพบสิ่งของของผู้อื่นแล้วนำมามอบคืนที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์วิทยาลัยฯ ควรให้การยกย่องชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ฝึกการออมทรัพย์ในห้องเรียนของตนเอง ซื่อสัตย์ในการสอบ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครู - อาจารย์ วิทยาลัยควรจัดอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์กับตนเองและผู้อื่น ควรแนะนำให้นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในด้านการทำงานที่ได้รับมอบหมาย การคบเพื่อน และคำพูด

ความเสียสละ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเสียสละ เช่น บริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น บริจาคทรัพย์ ควรจัดกิจกรรมที่มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดกิจกรรมอาสาพัฒนา จัดบอร์ดนิทรรศการยกย่องผู้ที่มีความเสียสละ ยกย่องผู้ที่มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ความอดทน นักศึกษาควรมีความอดทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬาสี การประชุมทางองค์กรวิชาชีพ กิจกรรมค่ายอาสาต่าง ๆ นักศึกษาควรมีความอดทนในการศึกษาหาความรู้ วิทยาลัยควรมีการอบรมหน้าเสาธงอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการยกย่องชมเชยนักศึกษาที่มีความอดทนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับคนอื่น

ความมีสัมมาคารวะ ควรจัดให้มีการสอนวิชามารยาทไทยกับนักศึกษาทุกระดับชั้น วิทยาลัยควรมีการอบรมเกี่ยวกับการไหว้และการทำความเคารพผู้อาวุโส วิทยาลัยควรฝึกอบรมมารยาทให้แก่นักศึกษา ควรจัดกิจกรรมประกวดมารยาทไทย ทุกคนควรมีสัมมาคารวะแก่ทุกคน ไม่แบ่งชั้นวรรณะของแต่ละบุคคล ควรจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมการประกวดมารยาทไทยทุกปีเพื่อเสริมสร้างการมีสัมมาคารวะต่อบุคคลอื่น ครู-อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ควรเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ในเรื่องสัมมาคารวะ ครู-อาจารย์ควรสอดแทรกพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีสัมมาคารวะในวิชาที่สอน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ในบทนี้ กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2546 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 346 คน จากประชากร จำนวน 3,471 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating - scale) ประกอบด้วยคำถาม 36 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open - ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาพิจารณาสร้างเป็นคำถาม จำนวน 36 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (content validity) เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับประชากร ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ความเชื่อมั่น .8868

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา เพื่อขอความร่วมมือนักศึกษาในการตอบแบบสอบถาม และจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 346 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 346 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 346 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (statistical package for the social sciences) for windows v.11.5 เพื่อหาค่าทางสถิติ ได้แก่

1.1 หาค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์แบบสอบถามที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

1.2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของเบสต์ (Best. 1974 : 174) เพื่อทราบระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

1.3 การทดสอบที (t - test) เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา

2. ประมวลข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ซึ่งได้จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการจัดเรียงลำดับตามความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก สำหรับความซื่อสัตย์ และความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า

2.1 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยภาพรวมนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง

2.2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่สภาพครอบครัวต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบอื่น ไม่แตกต่างกัน

2.3 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความเสียสละ ความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ ส่วนความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน

2.4 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีดังนี้

ด้านความมีระเบียบวินัย นักศึกษาควรมีระเบียบวินัยในการเข้าแถว เข้าห้องเรียน ซื้ออาหารและระเบียบอื่น ๆ ให้ชัดเจน นักศึกษาต้องแต่งกายให้ถูกระเบียบ ควรอบรมคุณธรรม จริยธรรมหน้าเสาธงทุกวัน จัดวิทยากรให้การอบรมเรื่องกฎจราจร ควรจัดให้มีเอกสารให้ความรู้แก่นักศึกษา ควรจัดบอร์ดตัวอย่างที่เป็นระเบียบวินัยให้นักศึกษาได้ดูเป็นแบบอย่าง ครู – อาจารย์ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อสร้างความศรัทธาแก่นักศึกษา ควรมีการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม ควรยกย่องนักศึกษาที่มีความประพฤติดีเมื่อทางโรงเรียนกำหนดกฎระเบียบขึ้นแล้วควรดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดไม่ใช่เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นแล้วปล่อยเลยตามเลย ควรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ วินัย ข้อบังคับของวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง วิทยาลัยควรจัดฝึกอบรมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย

ด้านความรับผิดชอบ นักศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม รับผิดชอบต่อหน้าที่และทำงานตามที่ครู – อาจารย์ มอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลา ควรให้การอบรมแก่นักเรียนด้านความรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ ควรมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้นักศึกษา ได้รับผิดชอบอยู่เป็นประจำ ในการสอนแต่ละคาบอาจารย์ควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบเข้าไปด้วย ควรลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา วิทยาลัยควรจัดวิทยากรมาบรรยายเรื่องความรับผิดชอบให้นักศึกษาฟัง ครู - อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างใน ความรับผิดชอบในเรื่องเวลา ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ

ด้านความซื่อสัตย์ นักศึกษาควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ยกย่องนักศึกษาที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีความซื่อสัตย์ เช่น ถ้านักศึกษาพบสิ่งของของผู้อื่นแล้วนำมามอบคืนที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์วิทยาลัยฯ ควรให้การยกย่องชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ฝึกการออมทรัพย์ในห้องเรียนของตนเอง ซื่อสัตย์ในการสอบ หรือการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครู - อาจารย์ วิทยาลัยควรจัดอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์กับตนเองและผู้อื่น ควรแนะนำให้นักศึกษามีความซื่อสัตย์ในด้านการงานที่ได้รับมอบหมาย การคบเพื่อน และคำพูด

ความเสียสละ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเสียสละ เช่น การบริจาคสิ่งของให้ผู้อื่น การบริจาคทรัพย์ วิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น จัดกิจกรรมอาสาพัฒนา จัดบอร์ดนิทรรศการ ยกย่องผู้ที่มีความเสียสละ ยกย่องผู้ที่มีความเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ความอดทน นักศึกษาควรมีความอดทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬาสี การประชุมทางองค์กรวิชาชีพ กิจกรรมค่ายอาสา นักศึกษาควรมีความอดทนในการศึกษาหาความรู้ วิทยาลัยควรมีการอบรมหน้าเสาธงอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการยกย่องชมเชยนักศึกษาที่มีความอดทนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับคนอื่น

ความมีสัมมาคารวะ ควรจัดให้มีการสอนวิชามารยาทไทยกับนักศึกษาทุกระดับชั้น วิทยาลัยควรมีการอบรมเกี่ยวกับการไหว้และการทำความเคารพผู้อาวุโส วิทยาลัยควรฝึกอบรมารยาทให้แก่นักศึกษา ควรจัดกิจกรรมประกวดมารยาทไทย ควรมีสัมมาคารวะแก่ทุกคน ไม่แบ่งชั้นวรรณะของแต่ละบุคคล ควรจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมการประกวดมารยาทไทยทุกปี เพื่อเสริมสร้างการมีสัมมาคารวะต่อบุคคลอื่น ครู – อาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ควรเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ในเรื่องสัมมาคารวะ ครู - อาจารย์ควรสอดแทรกพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีสัมมาคารวะในวิชาที่สอน

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประเด็นนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก สำหรับความซื่อสัตย์ และความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารมณีย์ สุดมี (2537 : 111) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ และด้านพึ่งพาตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : 80) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2524 : 55) ได้ศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อระดับพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 6 และมัธยมศึกษา

ปีที่ 5 และประชาชนส่วนใหญ่ มีคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนิตย์ ธรรมประพัทธ์ และคนอื่น ๆ (2545 : 43) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนตรี กำลังดี (2543 : 66) ได้ศึกษาระดับจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่า จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เหตุที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้ผู้ปกครองของนักศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่ทุ่มเทไปเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอน และปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุตรหลานของตนเอง ตามบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นมากนัก ดังที่ อารมณีย์ สุดมี (2537 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเป็นกระบวนการทางการศึกษา สร้างขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียนสถาบันศาสนา และสื่อมวลชนต่าง ๆ เพราะคุณธรรมจริยธรรม ไม่ได้เกิดขึ้นในตัวบุคคลโดยธรรมชาติ แต่เกิดจากการอบรมสั่งสอน ประกอบกับสังคมปัจจุบัน คุณธรรมจริยธรรมของคนไทยในสังคม ซึ่งเป็นแบบอย่างให้นักศึกษาเลื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2540 : 13) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า มาตรฐานด้านคุณธรรมของคนในสังคมตกต่ำลง สะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมได้เริ่มมีสำนึกในเรื่องของความถูกต้อง ความดี ความเลว คุณธรรมประจำใจ กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม และสิทธิหน้าที่ในฐานะมนุษย์ ลดต่ำกว่าที่ควรจะเป็นวิกฤตด้านคุณธรรมจริยธรรม ที่ตกต่ำนั้นเกิดขึ้นหลาย ๆ ด้าน อาทิ ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในสังคม ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริต การขาดจรรยาบรรณ ความเกียจคร้าน การขยายทางลัด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต การได้รับอารยธรรมตะวันตก สื่อ วัฒนธรรมเป็นต้น และเหตุที่พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่า วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีวิสัยทัศน์ วางแผนงานโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม ต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอน กำกับ ติดตาม เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ บันทึกพฤติกรรมผู้เรียนรายบุคคล ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ที่มีพฤติกรรมดีเด่นด้านต่าง ๆ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ การปฏิบัติ

หน้าที่ดีเด่น ฯลฯ กิจกรรมคัดเลือกนักศึกษาตัวอย่างระดับชั้นต่าง ๆ ประกาศเกียรติคุณ ที่ป้ายนิเทศของระดับชั้น เป็นต้น น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา รายองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก สำหรับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา องค์ประกอบ ความซื่อสัตย์ และความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง น่าจะเป็นเพราะว่า ความซื่อสัตย์ และความอดทนจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นจิตพิสัย ซึ่งเครื่องมือที่จะนำมาวัดค่อนข้างมีความละเอียดอ่อน หากจะวัดหรือประเมินความซื่อสัตย์และความอดทนจะต้องพิจารณาหรือประเมินได้จากอะไรบ้าง ดังที่ อารมณ์ ภูววิทยาพันธุ์ (http://www.wattana.ac.th/sadsankit/avnotice/character_Education.html) ได้สรุปไว้ว่า หากจะวัดหรือประเมิน ความซื่อสัตย์ได้อย่างไร เช่น หากถามว่านาย ก มีความซื่อสัตย์มากกว่า นาย ข นั้น เราจะพิจารณาหรือประเมินได้จากอะไรได้บ้าง และเพื่อให้องค์กรสามารถประเมินหรือวัดความซื่อสัตย์ได้ จึงทำให้องค์กรได้กำหนดความซื่อสัตย์ เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถ อย่างหนึ่ง (competency) ซึ่งสามารถกำหนดได้เป็นความสามารถหลัก (core competency) ที่ เป็นความสามารถหรือพฤติกรรมที่ใช้วัดหรือประเมินพนักงานทุกคนและทุกตำแหน่งงาน จากเหตุผล ดังกล่าวน่าจะทำให้พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ด้านความซื่อสัตย์ และความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหาร ครู - อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ได้ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพคุณธรรม จริยธรรม เร่งปลูกจิตสำนึก ค่านิยม และสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง (<http://www.clean.ru.ac.th>) ได้สรุปในศูนย์ประสานราชการใสสะอาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง ไว้ว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษานั้น สิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ คือ ประการแรก พัฒนาศักยภาพคุณธรรม จริยธรรมนักศึกษา โดยจัดกิจกรรมรวมที่สามารถอธิบายได้ว่า กิจกรรมนั้นจัดขึ้นเพื่อพัฒนาจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรมด้านใด เช่น การไหว้ครู การจัดปฐมนิเทศ รับน้อง และปัจฉิมนิเทศ การเข้าค่ายจริยธรรมแก่ผู้นำนักศึกษา การกำหนดวันและเวลาให้พัฒนาดตนเอง และให้การสนับสนุนคนที่ทำความดี จัดการเรียนการสอนโดยจัดวิชาบูรณาการทางคุณธรรมจริยธรรมที่จัดเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือก แต่ละรายวิชาที่เปิดสอน อาจารย์จะมีวิธีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการ มหาวิทยาลัยจะจัดอบรม สัมมนา วิธีการสอนแบบบูรณาการทางคุณธรรม จริยธรรม และจัดคู่มืออาจารย์ในการพัฒนานักศึกษา ประการที่สอง สร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

โดยวางระบบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานกัน เพื่อช่วยกันสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เช่น จัดทำแผนป้ายประกาศชักชวนให้ทำความดี มีระเบียบวินัย การจัดระเบียบวินัยในตนเอง มีกล่อรับฟังความทุกข์กังวล และบรรเทาเพื่อปลูกฝังค่านิยมด้านความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ละเว้นอบายมุข เป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความมีน้ำใจ เอื้ออาทร เสียสละ รักและเมตตาต่อเพื่อนร่วมงานและศิษย์ ประการสุดท้าย วิทยาลัยควรให้ความสำคัญในการวัดหรือประเมินพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา องค์ประกอบความซื่อสัตย์ และความอดทน ได้อย่างไร จะพิจารณาหรือประเมินได้จากอะไรบ้าง เพื่อให้วิทยาลัยสามารถประเมินและวัดความซื่อสัตย์และความอดทนได้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า

2.1 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยภาพรวมนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีรวรรณ วิรัชกุล (2524 : 104) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชายและหญิงแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำนวย ชมภูวงศ์ (2535 : 70) ที่ได้ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาวิทยาลัยครูสาขาศึกษาในสหวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมพื้นฐานบางประการรวมทุกด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537 : 74) ได้ศึกษาค่านิยมจริยธรรมนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในภาคใต้ พบว่า นักศึกษาชายและหญิง มีค่านิยมด้านจริยธรรมรวมทุกด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมณธา แก่นกุล (2544 : 65) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 สำนักงานการประถม

ศึกษาอำเภอพะโต๊ะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ที่มีเพศต่างกัน มีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

เหตุที่พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยภาพรวมนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน เพศหญิงจะประพฤติปฏิบัติตนอยู่ภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์มากกว่าเพศชาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากอิทธิพลการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในสังคมไทยส่วนใหญ่เพศชายจะได้รับอิสระมากกว่าเพศหญิง และจะอบรมเลี้ยงดูให้ผู้หญิงอ่อนโยน สุภาพ มีระเบียบมากกว่าเพศชาย เพศชายจึงอาจเกรกว่า เพราะถูกเลี้ยงดูแบบถูกปล่อยตามใจมากกว่า เพศชายจะมีพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบมากกว่าเพศหญิง จึงอาจทำให้นักศึกษาเพศชายมีปัญหา เมื่อมีปัญหา ก็รู้สึกว่าได้ตนได้รับการปฏิบัติ การดูแลเอาใจใส่จากครูหรือผู้ปกครองน้อยกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยา ศรีปาน (2542 : 82) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติการอบรมเลี้ยงดูเพศหญิง จะได้รับการเลี้ยงดูเข้มงวดกวดขันกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้าน เพศหญิงจะเป็นเพศที่อ่อนโยนสุภาพ ในขณะที่เพศชายจะได้รับการอบรมให้มีความกล้าหาญเข้มแข็ง เพศชายจะได้รับเสรีภาพในการปฏิบัติตัวมากกว่าเพศหญิง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเหล่านี้มีผลต่อบุคลิกภาพ ทำให้เพศหญิงและเพศชายมีบุคลิกภาพและทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมหลายอย่างแตกต่างกัน และผลการวิจัยของ สุวรรณี ปราบวิจิต (2538 : 66) ได้กล่าวสนับสนุนว่า จากสภาพสังคมไทยที่ครอบครัวและผู้ใหญ่เอาใจใส่ในการอบรมบุตรหลานที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ประกอบกับเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนน้อมสง่างาม อยู่ในระเบียบคำสั่งสอนมาตั้งแต่เด็ก อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จริยธรรมมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (2536 : 39) พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทำให้การเรียนรู้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน นักเรียนหญิงจะมีความเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายไม่ค่อยจะให้ความร่วมมือ ชอบเล่นมากกว่าเรียน เป็นผู้ดูมากกว่าผู้กระทำ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกัน ส่วนความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง น่าจะเป็นเพราะว่า เพศชายจะได้รับการอบรมให้มีความกล้าหาญ

เข้มแข็ง ได้รับเสรีภาพในการปฏิบัติตัวมากกว่าเพศหญิง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเหล่านี้ มีผลต่อบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (2542 : 82) ได้กล่าวว่า โดยธรรมชาติการอบรมเลี้ยงดูเพศหญิงจะได้รับการเลี้ยงดูเข้มงวดกวดขันกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้าน เพศหญิงจะเป็นเพศที่อ่อนโยนสุภาพ ในขณะที่เพศชายจะได้รับการอบรมให้มีความกล้าหาญเข้มแข็ง เพศชายจะได้รับเสรีภาพในการปฏิบัติตัวมากกว่าเพศหญิง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเหล่านี้ มีผลต่อบุคลิกภาพ ทำให้เพศชายและเพศหญิงมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมหลายอย่างแตกต่างกัน ดังนั้น น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา องค์ประกอบความอดทน มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาชายมีความอดทนสูงกว่านักศึกษาหญิง

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหาร ครู - อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา จะร่วมกันพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงให้มีความเหมาะสมกัน โดยเฉพาะพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาเพศชายมีน้อยกว่านักศึกษาเพศหญิง ครู - อาจารย์ จะต้องดูแล อบรมสั่งสอน จัดให้มีกิจกรรมเสริมทางคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมชวนกันไปวัด กิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร ศาสนิกสัมพันธ์ เป็นต้น เพราะครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังนั้น ครู - อาจารย์ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี นักศึกษาย่อมจะยึดถือเป็นแบบอย่างอยู่เสมอ ดังที่ ฟรอยด์ (บัณฑิต พัดเย็น. 2527 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Freud. 1949 : 358) เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (conscience) ซึ่งเด็กได้รับจากพ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด ด้วยกระบวนการเทียบเคียง (identification) กับบุคคลที่เข้ายึดเป็นแบบอย่าง กระบวนการนี้เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคลอื่นที่เด็กมีขึ้นเป็นครั้งแรก ผลการเทียบเคียงตามอย่างผู้อื่นเช่นนี้ ทำให้รับเอาบุคลิกลักษณะ ค่านิยม รวมทั้งมาตรฐานทางจริยธรรมในสังคมจากผู้ที่ได้เปรียบแบบไว้

2.2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีสภาพครอบครัวต่างกัน โดยภาพรวมและองค์ประกอบความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบอื่นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของมนตรี กำลังดี (2543 : 69) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน (ครอบครัวปกติและครอบครัวไม่ปกติ) พบว่า โดยภาพรวมและองค์ประกอบด้านความตรงต่อเวลา และความยุติธรรม นักเรียนมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน

ด้านความขยันหมั่นเพียร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยของ พรชัย รอดสมจิต (2527 : 68) ได้ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมสูงกว่าเด็กในสถานสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการวิจัยของ สุเทพ ยงยุทธ์ (2544 : 71) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพเขตการศึกษา 4 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน (ครอบครัวปกติ และครอบครัวไม่ปกติ) พบว่า โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การประหยัด การละเว้นสิ่งเสพติด และการพนัน ความรักสามัคคี ความกตัญญูกตเวที ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนจริยธรรมด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ นักเรียนนักศึกษาที่มีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในสภาพครอบครัวปกติ มีจริยธรรมสูงกว่านักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในสภาพครอบครัวไม่ปกติ ส่วนจริยธรรมด้านความอดกลั้น นักเรียนนักศึกษามีจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

เหตุที่พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีสภาพครอบครัวต่างกัน โดยภาพรวมและองค์ประกอบความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม สูงกว่านักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สภาพครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดาอย่างพร้อมเพรียงกัน ทำให้เด็กได้รับความอบอุ่นจากการเลี้ยงดูที่ดี ได้รับความรักความห่วงใย ความใกล้ชิด เป็นกันเอง รู้จักใช้เหตุผล นอกจากนั้น พ่อแม่ยังเป็นต้นแบบให้กับนักศึกษาในเรื่องของค่านิยม อารมณ์แบบของความประพฤติที่ดี ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพที่ดีด้วย ดังที่ พรอยด์ (บัณฑิต พัดเย็น. 2527 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Freud. 1949 : 358) เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (conscience) ซึ่งเด็กได้รับจากพ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด ด้วยกระบวนการเทียบเคียง (identification) กับบุคคลที่เข้ายึดเป็นแบบอย่าง กระบวนการนี้เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคลอื่นที่เด็กมีขึ้นเป็นครั้งแรก ผลการเทียบเคียงตามอย่างผู้อื่นเช่นนี้ทำให้รับเอาบุคลิกลักษณะ ค่านิยม รวมทั้งมาตรฐานทางจริยธรรมในสังคมจากผู้ที่เกี่ยวข้องแบบไว้ และผลการวิจัยของ จำนรรจา สุวรรณทัต (2522 : 56) ได้สรุปข้อคิดจากการวิจัยหลายเรื่อง พบว่า จริยธรรมของเด็กขึ้นอยู่กับ

การเลี้ยงดู เช่น การเลี้ยงดูจากบิดามารดาที่ฝึกวินัยแก่เด็ก ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ สำหรับ นักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น ก็คือ นักศึกษาที่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่อย่างพร้อมเพรียงกัน สาเหตุอาจเนื่องมาจาก ครอบครัวหย่าร้าง การเสียชีวิตของพ่อและแม่ ทำให้นักศึกษาอยู่กับบุคคลอื่น หรืออยู่กับพ่อตามลำพัง อยู่กับแม่ตามลำพัง ซึ่งจากสภาพดังกล่าว น่าจะส่งผลต่อสภาพจิตใจของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาขาดความอบอุ่น รู้สึกไม่มั่นคงและขาดความปลอดภัย ขาดคนที่คอยให้คำปรึกษา ขาดต้นแบบของพฤติกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี ดังผลการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2536 : 24) พบว่า ในสภาพของสังคมทั่วไปนั้น มีเด็กจำนวนมากที่มีได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา เด็กอาจจะอยู่กับญาติและคนรู้จัก หรือเด็กที่อยู่ในวัด เด็กเร่ร่อนจรจัด เด็กที่ไม่มีโอกาสใกล้ชิดบิดามารดาของตน โดยอาจเป็นเพราะตายจากกัน หย่าร้างหรือถูกทอดทิ้ง หรือบิดามารดานำไปฝากผู้อื่นเลี้ยงดูแทนตน เด็กเหล่านี้อยู่ในสถานะที่ขาดผู้ดูแล เอาใจใส่ขั้นพื้นฐาน คือ บิดา มารดา และน่าจะเชื่อได้ว่าไม่มีสถาบันทางสังคมประเภทใดที่จะมีบทบาททดแทนสถาบันครอบครัวในการอบรมเด็กได้อย่างสมบูรณ์ ฉะนั้น เยาวชนที่ขาดบิดามารดา แม้จะมีที่อยู่อาศัยปลอดภัย มีอาหารการกินพอสมควร ก็ยังขาดความรัก ความอบอุ่น ที่ปกติเด็กจะได้รับจากบิดามารดาของตน อันจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางจิต และพฤติกรรม ผิดปกติ หรือต่ำกว่าปกติได้มาก จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น น่าจะเป็นสาเหตุให้นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น

เมื่อเปรียบเทียบรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีจุดเน้นคือ วิทยาลัยปลูกฝังในเรื่องความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน ส่วนองค์ประกอบความอดทน ไม่ได้ระบุในจุดเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังที่ กรมอาชีวศึกษา (2542 : 46) ได้มีจุดเน้นในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความเสียสละ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีกิจกรรมให้นักศึกษาปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร การอบรมหน้าเสาธง การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการประชุมประจำเดือน นักศึกษาจึงมีความรู้และประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเท่าเทียมกัน และวิทยาลัยการอาชีพใน

จังหวัดสงขลา ได้กำหนดกฎระเบียบไว้ให้นักศึกษาได้ถือปฏิบัติ และมีบทลงโทษเดียวกัน ส่งผลให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบเดียวกัน ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรมองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และ ความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบความอดทน นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อยู่กับบิดาและมารดา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น เหตุที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ความอดทนเป็นพฤติกรรมที่เป็นจิตพิสัย ซึ่งเครื่องมือที่จะนำมาวัดค่อนข้างจะมีความละเอียดอ่อน หากจะวัดหรือประเมินความอดทน จะต้องพิจารณาหรือประเมินได้จากอะไรบ้าง ดังที่ อภรณ์ ภูววิทยาพันธุ์ (http://www.wattana.ac.th/sadsankit/avnuance/character_Education.html) ได้สรุปไว้ว่า หากจะวัดหรือประเมิน ความซื่อสัตย์ได้อย่างไร เช่น หากถามว่านาย ก มีความซื่อสัตย์มากกว่า นาย ข นั้น เราจะพิจารณาหรือประเมินได้จากอะไรได้บ้าง และเพื่อให้องค์กรสามารถประเมิน หรือวัดความซื่อสัตย์ได้ จึงทำให้องค์กรได้กำหนด ความซื่อสัตย์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถ อย่างหนึ่ง (competency) ซึ่งสามารถกำหนดได้ เป็นความสามารถหลัก (core competency) ที่ เป็นความสามารถ หรือพฤติกรรมที่ใช้วัดหรือประเมิน พนักงานทุกคนและทุกตำแหน่งงาน จากเหตุผล ดังกล่าว น่าจะทำให้พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา องค์ประกอบความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหาร ครู - อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับนักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ให้ความสำคัญในการดูแลนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น เป็นกรณีพิเศษ จะต้องรู้จักนักศึกษาเป็นรายบุคคล รู้สภาพปัญหาของนักศึกษา โดยจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักศึกษาตามกลุ่มเป้าหมาย โครงการครอบครัวอบอุ่น โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น ดังที่ เจียมจิต บุญรักษ (2534 : 1) ได้สรุปไว้ว่า นักศึกษาเหล่านี้มีสภาพ ขาดที่พึ่งจากทางครอบครัว ถ้าหากครู - อาจารย์ดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน ก็จะทำให้ นักศึกษา เกิดความอบอุ่นใจ กล้าที่จะปรึกษาปัญหา อันจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางจิต และพฤติกรรม ที่เป็นปกติได้มากขึ้น เพราะครูเป็นบุคลากรที่เป็นตัวจักรสำคัญในการอบรมปลูกฝังทางวิชาการ เสริมสร้างเจตคติทางจริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาให้กับผู้เรียน ตลอดจนวิทยาลัยควรจัด กิจกรรมปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษา โดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรม โดยเน้นด้านความอดทนให้นักศึกษา เช่น การไหว้ครู การจัดปฐมนิเทศ ปัจฉินิเทศ การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม และผู้นำนักศึกษา การอบรมหน้าเสาธง การอบรม

สอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมในวิชาเรียนต่าง ๆ การเชิญวิทยากรให้ความรู้ รวมทั้งการยกย่องชมเชยผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2.3 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความเสียสละ ความอดทน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ ส่วนความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญสม โพธิ์เงิน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ระหว่างเพศ ที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพผู้ปกครองที่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการวิจัยของ ประพันธ์ จันทน์นุรักษ์และคนอื่น ๆ (กองวิจัยทางการศึกษา. 2531 : 116 ; อ้างอิงมาจากประพันธ์ จันทน์นุรักษ์ และคนอื่น ๆ 2528 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ศึกษาพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในระดับ 4 และ 5 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ของเด็กประถมศึกษา และนักเรียนทั้งสองระดับมีการพัฒนาทางจริยธรรมแตกต่างกัน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาทางจริยธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน คือ นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการกับอาชีพอื่น และกลุ่มงานจิตเวชโรงพยาบาลชัยภูมิ (<http://www.mahidol.ac.th>) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีปัญหาสุขภาพจิตในด้านความเป็นอริและด้านหวาดระแวง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ มีสุขภาพจิตด้านความเป็นอริและด้านหวาดระแวงสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายและรับจ้าง

เหตุที่พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความเสียสละ ความอดทน และความซื่อสัตย์ แตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าอาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ มีทัศนคติในการเลือกอาชีพที่ต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติในการเลี้ยงดูบุตรแตกต่างกันออกไปด้วย ดังที่ กลุ่มงานจิตเวชโรงพยาบาลชัยภูมิ

(<http://www.mahidol.ac.th>) ได้สรุปไว้ว่า ทักษะของผู้ปกครองในการเลือกอาชีพ อาจแสดงถึงทักษะในการเลี้ยงดูบุตร ผู้ปกครองที่มีอาชีพหนึ่งอาจมีทักษะในการเลี้ยงดูบุตรจากผู้ปกครองที่มีอาชีพอีกอาชีพหนึ่ง อาชีพของผู้ปกครองอาจจะกระทบถึงเวลาในการเลี้ยงดูบุตร และสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่มีอาชีพต่างกันก็อาจจะแตกต่างกัน เช่น บุตรของครอบครัวข้าราชการ อาจจะติดต่อกับบุคคลภายนอกน้อยกว่าบุตรของครอบครัวค้าขายที่ช่วยผู้ปกครองติดต่อกับลูกค้าตลอดเวลา เป็นต้น

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาในเรื่องความเสียสละ ความอดทน และความซื่อสัตย์ เหตุที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองอาชีพรับจ้างจะอบรมเลี้ยงดูบุตรให้มีความเสียสละ ความอดทน และความซื่อสัตย์มากกว่าเพราะโดยธรรมชาติลักษณะของอาชีพย่อมมีผู้บังคับบัญชา ดังนั้น ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาย่อมต้องมีความเสียสละในทุก ๆ ด้าน มีความอดทนสูง และมีความซื่อสัตย์ต่อจรรยาบรรณวิชาชีพสูงกว่าผู้ปกครองอาชีพอิสระ ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นไปตามอารมณ์และลักษณะนิสัยของผู้เลี้ยงมากกว่าจะคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่ว่าจะมีอาชีพรับจ้างหรืออาชีพอิสระล้วนมีผลต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดู และสุขภาพจิตของเด็กได้ทั้งทางบวกและทางลบเช่นเดียวกัน ดังผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ อุปรมย์ ที่กล่าวว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีภาระหน้าที่โดยตรงต่อการหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว จำเป็นต้องให้เวลากับการทำงานมากจนไม่มีเวลาที่จะอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่ได้รับการตอบสนองตามต้องการอย่างเพียงพอ ขาดโอกาสที่จะแสวงหาความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายความเครียด อย่างไรก็ตามครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง หัวหน้าครอบครัวมีภาระต้องทำมากและมีเงินมากพอที่จะจ้างผู้อื่นมาเลี้ยงดูเด็กแทนตน ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นไปตามอารมณ์และลักษณะนิสัยของผู้เลี้ยงมากกว่าจะคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก นอกจากนี้บิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจำนวนไม่น้อยมักเลี้ยงลูกแบบตามใจทุกอย่างและปกป้องลูกมากเกินไป ทำให้เด็กขาดความเข้าใจในสิ่งที่ควรและไม่ควร เอาแต่ใจตัวเอง

สำหรับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ในองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นมา กระทรวงศึกษาธิการได้กำกับบทบาทของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 โดยให้มีการสอดแทรกการอบรมเชิงจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่น ความขยัน ประหยัด อดทน มีวินัย พึ่งตนเอง รับผิดชอบ มีสัมมาคารวะ ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 10) และฤกษ์ชัย คุณูปการ (2539 : 73) กล่าวว่า เนื่องจากจริยธรรมของแต่ละสังคมมักจะมีความสัมพันธ์กับระบบศีลธรรมของสังคมนั้น จริยธรรมของสังคมไทยขึ้นอยู่กับระบบศีลธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา คนไทยเคยชินกับการอบรมสั่งสอนทางศาสนา รู้จักละอายและเกรงกลัวต่อบาป จึงทำให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมในองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กรมอาชีวศึกษา (2542 : 46) ได้มีจุดเน้นในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความเสียสละ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษา และผลการวิจัยของพนม พงษ์ไพบูลย์ (2540 : 70 – 72) ได้สัมภาษณ์เรื่อง ยุทธศาสตร์กิจกรรมเสนอแนะการสร้างจิตสำนึก “ความซื่อสัตย์สุจริตในสถาบันการศึกษา” พบว่า สังคมไทยได้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในสถาบันการศึกษาเช่นกัน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น น่าจะทำให้พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา องค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหาร ครู - อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับนักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ให้ความสำคัญในการดูแลนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ เป็นกรณีพิเศษ เพราะผู้ปกครองจะมีเวลาในการดูแลศึกษาน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง จะต้องรู้จักนักศึกษาเป็นรายบุคคล รู้สภาพปัญหาของนักศึกษา และคอยให้คำแนะนำที่ดีกับนักศึกษา เพราะนักศึกษาเหล่านี้มีสภาพขาดที่พึ่งจากทางครอบครัว ถ้าหากครู - อาจารย์ ดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอน ก็จะทำให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่นใจ กล้าที่จะปรึกษาปัญหา อันจะทำให้เด็กมีพัฒนาการทางจิต และพฤติกรรมที่เป็นปกติได้มากขึ้น เพราะครูเป็นบุคลากรที่เป็นตัวจักรสำคัญในการอบรมปลูกฝังทางวิทยาการ เสริมสร้างเจตคติทางจริยธรรมและค่านิยมที่พึงปรารถนาให้กับผู้เรียน

2.4 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิตย์ ธรรมประพัทธ์ และคนอื่น ๆ (2545 : 47) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จังหวัดสงขลา ที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน นักศึกษามีพฤติกรรม โดยภาพรวมและองค์ประกอบด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความเสียสละ ไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์ (2537 : 76) ได้ศึกษาค่านิยมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยภาคใต้ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 มีค่านิยมด้านจริยธรรมรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของอำนาจ ชมพวงส์ (2535 : 71) ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาในมหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐานบางประการรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เยาวภา รักการงาน (2535 : 72) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรมจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตภาคกลาง พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

เหตุที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะว่า ประการแรก นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ระดับชั้น ปวช. และปวส. จะมีอายุในช่วงประมาณ 15-21 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุวัยรุ่นตอนต้น และวัยรุ่นตอนปลาย นับว่าเป็นวัยที่ใกล้เคียงกัน มีระดับการพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของ เพียเจต์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 15) อยู่ในขั้นยึดหลักการแห่งตน ซึ่งเริ่มตั้งแต่อายุ 12 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่เด็กจะใช้สติปัญญาหาเหตุผล แสวงหาค่านิยมของตนเอง เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ทำให้สนใจและความต้องการของนักศึกษาในวัยนี้คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ประการที่สอง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีจุดเน้นคือ ให้วิทยาลัยปลูกฝังในเรื่องเดียวกัน ดังที่ กรมอาชีวศึกษา (2542 : 46) ได้มีจุดเน้นในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา ดังนี้ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และความเสียสละ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ได้จัดกิจกรรมให้นักศึกษาปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร การอบรมหน้าเสาธง การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการประชุมประจำเดือน นักศึกษาจึงมีความรู้และประสบการณ์ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างเท่าเทียมกัน และประการที่สาม วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ได้กำหนดกฎระเบียบไว้ให้นักศึกษาได้ถือปฏิบัติ และมีบทลงโทษเดียวกัน ส่งผลให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกฎระเบียบเดียวกัน ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม ไม่แตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ถ้าผู้บริหาร ครู - อาจารย์ วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา จัดกิจกรรมปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษา โดยจัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม โครงการเสริมสร้างระเบียบวินัย โครงการยกย่องนักศึกษาปฏิบัติหน้าที่และพฤติกรรมดีเด่น โครงการสารวัตรนักเรียนและยุวสารวัตร กิจกรรมเสริม เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ค่ายลูกเสือและลูกเสือกองร้อยพิเศษ สภานักเรียน คณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมทางศาสนา

พิธีหล่อเทียนพรรษา ซึ่งนักศึกษาได้ร่วมหล่อเทียนด้วยตนเอง วิทยาลัยนำเทียนที่หล่อไปถวายวัดต่าง ๆ ในโอกาสวัดอาสาพัฒนา วัดเข้าพรรษาของทุกปี โดยปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การทำบุญตักบาตรปีใหม่ กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน นั่งสมาธิก่อนเข้าห้องเรียนยามบ่าย นิมนต์พระมาเทศน์ กิจกรรมเทิดพระคุณแม่ นักศึกษานับถือศาสนาพุทธและนับถือศาสนาอิสลามได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาร่วมกันเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งวิทยาลัยจัดให้มีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามวันเปิด – ปิดภาคเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ ตามโอกาส ส่งเสริมการตอบปัญหาธรรมะ และการประกวดมารยาทไทย นอกจากนี้ วิทยาลัยจะต้องพัฒนาครู – อาจารย์ และบุคลากรตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาวิทยาลัย การอาชีพในจังหวัดสงขลาด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ควรมีมาตรการในการปลูกฝังนักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น
2. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาผู้หนึ่งมีความรับผิดชอบมากขึ้น
3. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ควรมุ่งเน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความอดทนให้นักศึกษาระดับชั้น ปวส. เพิ่มมากขึ้น
4. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ควรจัดกิจกรรมที่เน้นการเสียสละไม่เห็นแก่ตัวกับนักศึกษาในทุกระดับชั้น
5. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ควรมีการทำโทษควบคู่กับการอบรม แต่ต้องเป็นการลงโทษที่ไม่ใช้การตัดคะแนนความประพฤติ เพราะคนที่ทำผิดมักจะไม่สนใจเรื่องคะแนนความประพฤติ
6. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา โดยเฉพาะครู – อาจารย์ต้องมีความเข้มงวดในทุก ๆ ด้านกับนักศึกษาในทุกระดับชั้นให้มากกว่าที่เป็นอยู่
7. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ควรมีกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมและร่วมมือกันปฏิบัติ เพื่อส่วนรวมหรือเพื่อระบบห้องเรียน เพื่อนักศึกษาจะได้มีความเคยชินจนเกิดเป็นทักษะประจำตัว
8. วิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาควรจะทำแผนงาน/โครงการ กิจกรรมของวิทยาลัย ที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการเสริมสร้างคุณธรรม โครงการเสริมสร้างระเบียบวินัย โครงการยกย่องนักศึกษาปฏิบัติหน้าที่และพฤติกรรมดีเด่น โครงการสารวัตรนักเรียนและยุวสารวัตร กิจกรรมเสริม

เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม ค่ายลูกเสือ และลูกเสือกองร้อยพิเศษ สถานักเรียน คณะกรรมการนักเรียน กิจกรรมทางศาสนา พิธีหล่อเทียนพรรษา ซึ่งนักศึกษาได้ร่วมหล่อเทียนด้วยตนเอง วิทยาลัยนำเทียนที่หล่อไปถวายวัดต่าง ๆ ในโอกาสวัดอาสาฬหบูชา วัดเข้าพรรษาของทุกปี โดยปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การทำบุญตักบาตรปีใหม่ กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน นั่งสมาธิ ก่อนเข้าห้องเรียนยามบ่าย นิมนต์พระมาเทศน์ กิจกรรมเทิดพระคุณแม่ นักศึกษานับถือศาสนา พุทธและนับถือศาสนาอิสลามได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาร่วมกันเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งวิทยาลัยจัดให้มีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามวันเปิด – ปิดภาคเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ ตามโอกาส ส่งเสริมการตอบปัญหาธรรมะ และการประกวดมารยาทไทย นอกจากนี้ วิทยาลัยจะต้องพัฒนาครู – อาจารย์ และบุคลากรตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา
2. ควรศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลาในเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา ศรีปาน. ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542.
- กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์. การบริหารกิจการนักเรียน เล่ม 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- การศาสนา, กรม. ศีลธรรมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา, 2521.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. “หน้าต่างความคิด”. มติชน. 16 กรกฎาคม 2540 หน้า 13.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. “ความมีวินัย” คู่มือและสื่อการพัฒนาจิตพิสัยใน
ระบบการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา. โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, 2535.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานของผู้บริหาร
ในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู – อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, 2537.
- คมศักดิ์ ชื่นชม. การศึกษาผลการวิเคราะห์ความลำเอียงที่ใช้วิธีต่างกันของแบบทดสอบวัด
จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- จิตเวช, กลุ่มงาน. ชัยภูมิ, โรงพยาบาล. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย Journal of the
Psychiatric association of Thailand. (http://www.mahidol.ac.th/)
- จันทรรจ สวรรณทัต. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- จารุวรรณ พานทอง. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2526.
- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้าน
ความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการฮอร์นไดค์. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

- จิรวรรณ วิรัชกุล. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- เจียมจิต บุญรักษ. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2534.
- จุฬาลักษณ์ เรืองณรงค์. การศึกษาค่านิยมด้านจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2537.
- จำรอง เงินดี. ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับคุณธรรมด้าน ทาน บริจาค ความอ่อนโยน การไม่โกรธ และความอดทนของนิสิตมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.
- ชม ภูมิภาค. ชุดการศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, 2525.
- ชัยพร วิชชาวุธ. รายงานสัมมนาเรื่อง จิตใจและพฤติกรรมด้านจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและพลังงาน, 2529.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์, 2532.
- โชติ เพชรชื่น. “การสร้างเครื่องมือวัดด้านจริยธรรม” การวัดผลการศึกษา. 3(2) : 23 –28 ; กันยายน – ธันวาคม, 2524.
- เชาวน์ มณีวงศ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2533.
- ณรงค์ ศิลรัตน์. ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- ดนัย จารุประสิทธิ์. การศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาในกลุ่มวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2533.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การพัฒนาจริยธรรม : ตาราจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์นิก. พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติการบริหารการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.

- ทวี บุญยเกตุ. พ่อสอนลูก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องนคร, 2525.
- เทียนท่า (นามแฝง). “จริยธรรมในโรงเรียนกับสังคมไทย.” มาตุภูมิ. 17 : 3 ; พฤศจิกายน 2524.
- ทองชัย กอแก้ว. “เยาวชนไทยไร้คุณธรรม จริงหรือ” วารสารวิชาการ. 6 : 42 ; 4 เมษายน 2546
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529.
- ธำรงค์ดี หมื่นจักร์ และศรีสง่า กรวรรณสูตร. จิตวิทยาธุรกิจ. กรุงเทพฯ : พรณกิจ, 2523.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพ, 2527.
- นวลศรี บุญรักษ์. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542
- นิตยา พูลทอง. การศึกษาวิธีการที่ครูใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537.
- บัณฑิต พัดเย็น. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- บุญเตือน บัณเฑาะ. ผลการใช้กลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535.
- บุญสม โพธิ์เงิน. คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2532.
- ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ประพันธ์ จันทรนุรักษ์และคนอื่น ๆ. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- ประสาธ อิศรปรีดา. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต, 2522.

ประธานราชการไสยะอาด, ศูนย์. แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงไสยะอาด (พ.ศ. 2546-2549). (<http://www.clean.ru.ac.th/content/001.pdf>.) สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2548.

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. การทดลองใช้เทคนิค “แม่บท” เพื่อพัฒนาจริยธรรมและความซื่อสัตย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2524.

ปรียา ตันวิพัฒน์. การพัฒนาแบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.

ปิยนันท์ สีสม. ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536.

พนม เกตุมาน. “สกุ๊ปหน้า 1 แฟชั่นฮิต ฆ่าตัวตาย,” ไทยรัฐ. 21 ตุลาคม 2541.

พนม พงษ์ไพบูลย์. “จริยธรรมในสังคมไทย”. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2540.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิษณุโลก : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2533.

_____. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์, 2529.

พรชัย รอดสมจิต. ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2527.

พรสุข ตริยะประเสริฐ. ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานการเงิน บัญชี และพัสดุ ตามทัศนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสระแก้ว. ปรินิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.

พล แสงสว่าง. “วินัยในตนเอง : รากฐานของมวลพัฒนา” การพัฒनावินัยในตนเอง หลักการสอนและแนวปฏิบัติ. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536.

พัฒนาความประพฤตินักเรียนนักศึกษาจังหวัดสงขลา, ศูนย์. รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2545 ไตรมาสที่ 4. สงขลา : กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา, 2545.

โพธิ์ทอง จิตอ่อนน้อม. พฤติกรรมทางจริยธรรมของครูพลศึกษาในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนในเขตการศึกษา 7. ปรินิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2529.

- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, 2540.
- ภิญโญ สาร หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.
- มานิชย์ ตันชนวนิชย์. “ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ”. ครูปริทัศน์. 5(9) : 41 : กันยายน 2523.
- มนตรี กำลังดี. ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอกะปง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2543.
- ยงยศ ทัศนะพยัคฆ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.
- เยาวภา รักการงาน. การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2531.
- เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการกำกับ ดูแล การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์,สถาบัน. วารสารวิชาการ. กรมวิชาการ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.
- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- _____. การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- _____. เอกสารเสริมความรู้สำหรับครู กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจริยศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2528.

- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. สมบัติของผู้ดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. “กระบวนการทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล” มศว. ศิลปวัฒนธรรม. 1(3) : 34-45 : มกราคม – มิถุนายน, 2541.
- วิเชียร พงษ์ประเสริฐ. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- วีณา เนาวลักษณ์. พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมทางการเมือง ตามคำรายงานของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- วุฒิชัย ฉายวงศ์ศรีสุข. การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะด้านจริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ คม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- _____. ผลการสำรวจพฤติกรรมของเด็กที่เปี่ยงเบน ในช่วง พ.ศ. 2540 - 2544. กรุงเทพฯ : กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา, 2544.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชัยศิริการพิมพ์, 2529.
- สนิท เศรษฐวงศ์สกุล. การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พัทลุง : ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์พัทลุงและเครื่องเขียน, 2535.
- สมชาย ธีธัญกุล. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิษณุโลก : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ม.ป.ป.
- สมโชค พูลนวม. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- สมบัติ ชูชีพชัย. “ความมีวินัย” มิตรครู. 26 (4) , 2527.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมนึก นนธิจันทร์. รีเอ็นจิเนียริง. สุรินทร์ : โรงพิมพ์ชมรมส่งเสริมการศึกษา และพัฒนาวิชาชีพครู, 2538.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับปรุงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.

- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ และคณะ. หนังสือเรียนสมบุรณ์แบบ สอน. ป.3 หลักสูตรประถมศึกษา
พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด,
 2542.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. บทเส้นทางพัฒนาการศึกษาชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
 2535.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2527.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. จิตวิทยาการจัดการพฤติกรรมมนุษย์. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา, 2531.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่
1-7. กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์, 2525.
- สุชาติ สิงห์ขรณ์. ความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนในการป้องกันอาชญากรรมภายในโรงเรียน
เขตเทศบาลเมืองพิษณุโลก. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
 2534.
- สุเทพ ยงยุทธ์. ศึกษาจริยธรรมของนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 4
สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- สุนิตย์ ธรรมประพัทธ์และคนอื่น ๆ. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2545.
- สุมณฑา แก่กุล. ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอพะโต๊ะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2544.
- สุนนา พุ่มประพาศ. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.
- สุเมธ เดียววิศเรศ. บริหารพฤติกรรมผู้บริหารทางการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2527.
- สุรณีย์ จิตดำรงพันธ์. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุวรรณณี ปราบวิจิต. ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนต่างประเภท.
 ปริญญาโท กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2538.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. “ลักษณะหลากหลาย – วิธีหลาย” บทคัดสรรทางวิชาการทดสอบ. นนทบุรี :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

อัญชลี เครือคำขาว. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรม
การทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคลโดย
การสอนแบบเทคนิคศึกษา กรณีตัวอย่างที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

อาชีวศึกษา, กรม. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2538. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2538.

_____. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 2540. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2540.

อาชีวศึกษา, กรม. กองแผนงาน. แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549).

กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา, 2542.

อารมณ สุทธิ. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537.

อัจจิมา วันแต่ง. ศึกษาภาวะในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและประสบการณ์ชีวิตวัยรุ่นตอนต้น.
ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2538.

อำนวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภูมิ. “จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษา”.
ในรายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย. หน้า 189. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2522.

อำนวย ชมภูวงศ์. ศึกษาค่านิยมพื้นฐานบางประการของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษา
ในมหาวิทยาลัยทักษิณ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2535.

Best, John W, and James V. Kahn. Research in Education. 7th ed. Boston : Allyn and
Bacon. 1974.

Cronbach, Lee J. Essential of Psychological. New York : Harper and Row. 1990.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. “Determining Sample Size for Research
Activities” Educational and Psychological Measurement. 30(3), 608. 1970.

Likert, Rensis. The Human Resources : Case and Concept. New York : Hart Court. Bruce
B. World in Cooperated, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
หนังสือขอความอนุเคราะห์

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/2574

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

19 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ ดร.เรวดี กระโหมวงศ์

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัดโสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกูล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

รักษาราชการแทน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/2574

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

19 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน นายพิชิต รอดทอง

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกูล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

รักษาราชการแทน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/2572

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

19 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน นายจรูญ นราคร

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัดโสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกูล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

รักษาราชการแทน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/2572

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

19 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

เรียน นางสาวชนิสรา คชาทอง

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามพร้อมข้อเสนอแนะ ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกุล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกุล)

รักษาราชการแทน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/4380

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอข้อมูลเบื้องต้น

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนาทวี

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเพศ และระดับชั้นของนักศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/4380

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอข้อมูลเบื้องต้น

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัดไธสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเพศ และระดับชั้นของนักศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/4380

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขอข้อมูลเบื้องต้น

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพะโคะ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเพศ และระดับชั้นของนักศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทัส ทองช่วย

(อาจารย์ ดร.ฉันทัส ทองช่วย)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานอนุกรรมการบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/0960

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 มีนาคม 2547

เรื่อง การขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพะโคะ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัดไธสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านและครูผู้สอนดำเนินการให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกูล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/0961

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 มีนาคม 2547

เรื่อง การขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัดไธสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านและครูผู้สอนดำเนินการให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกูล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/0963

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 มีนาคม 2547

เรื่อง การขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนาทวี

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัชโรสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านและครูผู้สอนดำเนินการให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ ไชคนุกุล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ ไชคนุกุล)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

(สำเนา)

ที่ ทม 2301/0962

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

4 สิงหาคม 2546

เรื่อง การขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพนาทวี

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางดวงพร อุทัยสุริ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังดำเนินการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

โดยมีคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. อาจารย์ ดร. อาคม วัดไธสง	ประธานกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านและครูผู้สอนดำเนินการให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ โชคนุกูล

(อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ โชคนุกูล)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. โทรสาร 074 - 443988

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย
ดวงพร อุทัยสุริ
นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาคม วัชโรสง   ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.จรัส อติวิทยามรณ   กรรมการ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ให้
ท่านอ่านคำถามแต่ละข้อให้เข้าใจ และพิจารณาแต่ละพฤติกรรมว่าท่านปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดย
กำหนดคะแนนดังนี้

5 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ
วิธีการพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา

2. ในการตอบแบบสอบถาม ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีแนวทาง
ประพฤติปฏิบัติไม่เหมือนกัน โปรดตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์
ในการศึกษาค้นคว้า และผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ดวงพร อุทัยสุริ

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

สำหรับผู้วิจัย

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

[ ] 1

2. สภาพครอบครัว

☐ อาศัยกับบิดาและมารดา

☐ อาศัยกับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น

[ ] 2

3. อาชีพผู้ปกครอง

☐ อาชีพรับจ้าง

☐ อาชีพอิสระ

[ ] 3

4. ระดับชั้นที่ศึกษา

☐ ระดับ ปวช.

☐ ระดับ ปวส.

[ ] 4

หมายเหตุ อาชีพผู้ปกครอง หมายถึง การทำงานที่เป็นงานสุจริตทำให้เกิดรายได้นำมาใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็นอาชีพอิสระ และอาชีพรับจ้าง

1. อาชีพอิสระ หมายถึง งานผู้ปกครองทำด้วยตนเอง ไม่ต้องไปรับจ้างใคร ได้แก่ เป็นเจ้าของกิจการ เป็นเจ้าของธุรกิจ เจ้าของสวน เจ้าของร้านค้า

2. อาชีพรับจ้าง หมายถึง งานที่ผู้ปกครองต้องไปรับจ้างได้เงินค่าจ้างเป็นค่าตอบแทน ได้แก่ รับจ้างกรีดยาง รับทำงานต่าง ๆ รับราชการ และรัฐวิสาหกิจ

ตอนที่ 2
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาประเด็นคำถาม พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมแต่ละข้อว่าท่านปฏิบัติอยู่ในระดับใด ดังตัวอย่าง

ลำดับ ที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
0	ขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อนซักถาม ในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ	✓	.....	.....	.....	.....	[ ]
00	ทำการบ้านด้วยตนเอง	.....	.....	.....	.....	✓	[ ]

จากตัวอย่าง

ข้อ 0 นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากที่สุด แสดงว่า นักศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อน ซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ ในระดับปฏิบัติมากที่สุด

ข้อ 00 นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องน้อยที่สุด แสดงว่า นักศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการบ้านด้วยตนเอง ในระดับปฏิน้อยที่สุด

ข้อ ที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
1	นักศึกษาไม่ส่งเสียงรบกวนขณะอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือในห้องเรียน	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 5
2	นักศึกษาเข้าเรียนทุกคาบที่มีการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 6
3	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 7
4	ปฏิบัติตามกฎจราจร	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 8
5	รู้จักเข้าคิวในการใช้บริการต่าง ๆ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 9
6	ขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อนซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 10
7	เมื่อทรัพย์สินของวิทยาลัยเสียหายจะแจ้งให้อาจารย์ทราบ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 11
8	ส่งงานที่อาจารย์มอบหมายตรงตามกำหนดเวลา	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 12
9	นักศึกษาปฏิบัติตามคำพูดที่ตนเองให้ไว้	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 13
10	นักศึกษาจะยอมรับผิดเมื่อตนกระทำความผิด	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 14
11	เมื่ออาจารย์ให้งานหรือการบ้าน จะทำสำเร็จทุกครั้ง	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 15
12	ร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยด้วยความสมัครใจ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 16
13	ยอมพูดโกหกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 17
14	จะไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 18
15	ไม่ทุจริตในการสอบ แม้ครูเผลอ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ] 19

ข้อ ที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
16	จะยอมรับผิดเมื่อตนกระทำความผิด	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]20
17	จะรู้สึกเสียใจ เมื่อทำสิ่งใดไม่ได้ตามพูด	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]21
18	เมื่อได้รับเงินทองเกินจะคืนเงินให้เจ้าของ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]22
19	อธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]23
20	ยินดีสละสิทธิ์บางอย่างของตน เพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]24
21	แบ่งปันของให้เพื่อนยิ้มด้วยความเต็มใจ ทุกครั้ง	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]25
22	ยินดีบริจาคสิ่งของ เงินทอง แก่ผู้ที่ได้รับ ความเดือดร้อนตามสถานภาพของตนเอง	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]26
23	แม้ปิดภาคเรียน หากอาจารย์นัดหมาย ก็ยังมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]27
24	ไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ ส่วนตัว	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]28
25	เมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจก็จะไม่แสดงออก ทางสีหน้าหรือทางวาจา	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]29
26	เมื่อตัดสินใจว่าจะทำอะไรแล้ว แม้พบ อุปสรรค ก็ไม่ย่อท้อ	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]30
27	เมื่อมีคนมาเหยียบเท้าแล้วไม่ขอโทษ ก็ทำเฉยได้	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]31
28	สามารถทำงานหรืออ่านหนังสือได้ แม้จะมี เสียงรบกวน	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]32

ข้อ ที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ระดับปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
29	ทนฟังได้ เมื่อผู้อื่นพูดจาสื่อเสียตน	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]33
30	ไม่แสดงความเศร้าโศกเสียใจเมื่อมีการ สูญเสีย	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]34
31	พูดจาสุภาพเรียบร้อยกับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]35
32	ให้ผู้ปกครองก่อนไปวิทยาลัยและกลับถึง บ้าน	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]36
33	ให้ความเคารพอาจารย์ทุกคนในวิทยาลัย	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]37
34	ไม่ใช้วาจาหยาบคายกับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]38
35	กล่าวขอบคุณที่ได้รับสิ่งของจากผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]39
36	มีกริยาสำรวมต่อหน้าผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....	[ ]40

ตอนที่ 3
คำถามปลายเปิด

คำชี้แจง

ในฐานะที่นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญคนหนึ่งของวิทยาลัยฯ นักศึกษาคิดว่าวิทยาลัยฯ ควรจะมีวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมแก่นักศึกษาโดยวิธีการใดที่ดีที่สุด แล้วเขียนข้อเสนอแนะ ดังตัวอย่างต่อไป

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ข้อเสนอแนะ วิธีการปลูกฝังพฤติกรรม เชิงคุณธรรมจริยธรรม
ความสามัคคี	1. ครู – อาจารย์สอดแทรกพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีในเนื้อหาวิชาที่สอน 2. วิทยาลัยอบรมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีหน้าเสาธง 3. วิทยาลัยจัดทำกิจกรรมเข้าค่ายอบรมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักศึกษา 4. วิทยาลัยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักศึกษา 5.....

จากตัวอย่าง

นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักศึกษาในวิทยาลัยฯ ควรจะมีวิธีการคือ

1. ครู – อาจารย์สอดแทรกพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีในเนื้อหาวิชาที่สอน
2. วิทยาลัยอบรมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีหน้าเสาธง
3. วิทยาลัยจัดทำกิจกรรมเข้าค่ายอบรมพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความสามัคคีแก่นักศึกษา

4. วิทยาลัยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมด้านความ
สามัคคีแก่นักศึกษา

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ข้อเสนอแนะ วิธีการปลูกฝังพฤติกรรม เชิงคุณธรรมจริยธรรม
1. ความมีระเบียบวินัย	
2. ความรับผิดชอบ	
3. ความซื่อสัตย์	
4. ความเสียสละ	

พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	ข้อเสนอแนะ วิธีการปลูกฝังพฤติกรรม เชิงคุณธรรมจริยธรรม
5. ความอดทน	....
6. ความมีสัมมาคารวะ	....

ภาคผนวก ค.

ตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับพฤติกรรม
เชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติ
1	นักศึกษาไม่ส่งเสียงรบกวนขณะอ่านหนังสือในห้องสมุด.....	3.5867	.8163	ปานกลาง
2	นักศึกษาเข้าเรียนทุกคาบที่มีการเรียนการสอน.....	3.9971	.8253	มาก
3	นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย.....	3.8844	.6882	มาก
4	นักศึกษาปฏิบัติตามกฎจราจร.....	3.6734	.7616	มาก
5	นักศึกษารู้จักเข้าคิวในการใช้บริการต่าง ๆ.....	4.0145	.7478	มาก
6	นักศึกษาขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนก่อนซักถามในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจ.....	3.5954	.9681	ปานกลาง
7	เมื่อทรัพย์สินของวิทยาลัยเสียหายนักศึกษาจะแจ้งให้อาจารย์ทราบ.....	3.3902	.8786	ปานกลาง
8	นักศึกษาส่งงานที่อาจารย์มอบหมายตรงตามกำหนดเวลา.....	3.7370	.8497	มาก
9	นักศึกษาปฏิบัติตามคำพูดที่ตนเองให้ไว้.....	3.7919	.7041	มาก
10	นักศึกษาจะยอมรับผิดเมื่อตนกระทำความผิด.....	4.0809	.7298	มาก
11	เมื่ออาจารย์ให้งานหรือการบ้าน นักศึกษาจะทำสำเร็จทุกครั้ง.....	3.5289	.7806	ปานกลาง
12	นักศึกษาสมัครใจร่วมกิจกรรมของวิทยาลัย.....	3.8815	.7767	มาก
13	นักศึกษาจะไม่พูดโกหกเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง.....	2.3584	1.0816	ปานกลาง
14	นักศึกษาจะไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง.....	3.5983	1.3440	ปานกลาง
15	นักศึกษาไม่แอบดูข้อสอบของเพื่อน แม้ครูเผลอ	3.3555	1.0233	ปานกลาง
16	นักศึกษาจะยอมรับผิดเมื่อตนกระทำความผิด.....	3.9942	.9105	มาก
17	นักศึกษารู้สึกเสียใจ เมื่อทำสิ่งใดไม่ได้ตามพูด....	3.7139	.9761	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติ
18	นักศึกษาได้รับเงินทองเกินจะคืนเงินให้เจ้าของ.....	3.8526	.9920	มาก
19	นักศึกษาอธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อน เสมอ หากเข้าใจในเรื่องที่เพื่อนถาม.....	3.8931	.7747	มาก
20	นักศึกษายินดีสละสิทธิ์บางอย่างของตน เพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม.....	3.7514	.8489	มาก
21	นักศึกษาแบ่งปันของให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ ทุกครั้ง.....	4.0231	.8197	มาก
22	นักศึกษายินดีบริจาคสิ่งของ เงินทอง แก่ผู้ที่ได้รับ ความเดือดร้อน.....	3.7832	.9337	มาก
23	แม้ปิดภาคเรียน หากอาจารย์นัดหมาย นักศึกษา ก็ยังมาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย.....	3.8555	.9181	มาก
24	นักศึกษาไม่เคยนำของส่วนรวมมาใช้เพื่อประโยชน์ ส่วนตัว.....	3.7023	.9423	มาก
25	เมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจก็จะไม่แสดงออกทาง สีหน้าหรือทางวาจา.....	3.4273	1.0046	ปานกลาง
26	เมื่อตัดสินใจว่าจะทำอะไรแล้ว แม้พบอุปสรรค นักศึกษาก็ไม่ย่อท้อ.....	3.8006	.7445	มาก
27	เมื่อมีคนมาเหยียบเท้าแล้วไม่ขอโทษ นักศึกษา ก็ทำเฉยได้.....	3.0751	1.1497	ปานกลาง
28	นักศึกษาสามารถทำงานหรืออ่านหนังสือได้ แม้จะมี เสียงรบกวน.....	2.9104	1.1063	ปานกลาง
29	นักศึกษาทนฟังได้ เมื่อผู้อื่นพูดจากระทบกระทั่ง	2.5983	1.1075	ปานกลาง
30	นักศึกษาไม่แสดงความเศร้าโศกเสียใจเมื่อมี การสูญเสีย.....	2.9306	.9874	ปานกลาง
31	นักศึกษาพูดจาสุภาพเรียบร้อยกับผู้อื่น.....	3.5462	.8875	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับปฏิบัติ
32	นักศึกษาไหว้บิดามารดาหรือผู้ปกครองก่อนไป วิทยาลัยและกลับถึงบ้าน.....	3.5260	.4832	ปานกลาง
33	นักศึกษาให้ความเคารพอาจารย์ทุกคนในวิทยาลัย...	4.1156	.6252	มาก
34	นักศึกษาไม่ใช้วาจาหยาบคายกับผู้อื่น.....	4.1908	.5945	มาก
35	นักศึกษากล่าวขอบคุณที่ได้รับสิ่งของจากผู้อื่น.....	4.1908	.6255	มาก
36	นักศึกษามีกริยาสำรวมต่อหน้าผู้อื่น.....	4.1994	1.1962	มาก
	รวม	3.6558	.4300	ปานกลาง

บทคัดย่อ

ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
ในจังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ
ของ
ดวงพร อุทัยสุริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2548

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ ในจังหวัดสงขลา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา จำนวน 346 คน โดยสุ่มจากประชากร จำนวน 3,471 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ห้า ระดับ จำนวน 36 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบสมมุติฐานใช้การทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก สำหรับความซื่อสัตย์ และความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรเพศ สภาพครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง และระดับชั้นที่ศึกษา พบว่า

2.1 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความมีสัมมาคารวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยภาพรวมนักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชายมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาหญิง

2.2 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่สภาพครอบครัวต่างกัน โดยภาพรวมและองค์ประกอบความอดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่อยู่กับบิดา หรือมารดา หรือผู้อื่น ส่วนองค์ประกอบอื่นไม่แตกต่างกัน

2.3 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบความเสียสละ ความ

อดทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพอิสระ ส่วนความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และ ความมีสัมมาคารวะ ไม่แตกต่างกัน

2.4 พฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา ที่อยู่ในระดับชั้นที่ต่างกัน โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะวิธีการปลูกฝังพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา สรุปได้ดังนี้ ควรมีมาตรการในการปลูกฝังนักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมุ่งเน้นปลูกฝังด้านความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความอดทน และควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมและร่วมมือกันปฏิบัติ

A STUDY OF MERITORIOUS AND ETHICAL BEHAVIORS OF VOCATIONAL COLLEGE
STUDENTS , SONGKHLA PROVINCE

An Abstract

By

Duangporn Utahisuri

Presented to Thaksin University in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration

October 2005

This research aimed to study levels of meritorious and ethical behaviors, compare these behaviors in terms of the variables of gender, family condition, guardian's occupation, and class standing, and to study suggestions on ways to cultivate meritorious and ethical behaviors for vocational college students, Songkhla Province.

The sample of this research consisted of 346 students out of a population of 3,471. The data-gathering instrument was a 36-item rating-scale-of-five questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation, with t-test for hypothesis testing.

The research findings were as follows.

1. The said behaviors were as a whole at a moderate level. When individual aspects were considered, discipline, sense of responsibility, sacrifice, and courteousness were at a high level, while honesty and perseverance were at a moderate level.

2. Comparatively by the variables of gender, family condition, guardian's occupation, and class standing, the said behaviors were as follows.

- 2.1 By gender, the said behaviors as a whole and in the aspects of discipline, sense of responsibility, honesty, sacrifice, and courteousness differed at the .001 level of statistical significance. As a whole, female students had a higher level of the said behaviors than their male counterparts. As for perseverance, male students had a higher level of behavior than female ones at the .05 level of statistical significance.

- 2.2 By family condition, the said behaviors differed as a whole and in the aspect of perseverance at the .05 level of statistical significance. The students who lived with their parents were higher in the said behaviors than the students who lived with their fathers or mothers or with other people. No difference was found in the other components.

- 2.3 By guardian's occupation, the said behaviors differed as a whole and in the aspects of sacrifice and of perseverance at the .001 level of statistical significance, and in the aspect of honesty at the .05 level of statistical significance, with

the guardians who were hired for specific jobs being higher on those behaviors than those who were entrepreneurs. Discipline, sense of responsibility, and courteousness showed no difference.

2.4 By class standing, the said behaviors did not differ as a whole or in individual aspects.

3. The suggestions of ways of cultivation of the said behaviors for the group of students referred to may be summarized as follows. Measures should be instituted for cultivation of merit and ethics focusing on sense of responsibility, sacrifice, and perseverance, and on activities that stress student participation joint practice.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางดวงพร อุทัยสุริ
วัน เดือน ปีเกิด	14 พฤษภาคม 2499
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 144 หมู่ที่ 6 ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการวัฒนธรรม 7 ว สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา ทำหน้าที่ ประสานงานวัฒนธรรมอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ วัดประดู่หมู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวชิราโปลีเทคนิค สงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. (บัญชี) โรงเรียนวชิราโปลีเทคนิคสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2526	อนุปริญญา ปวส. (บัญชี) โรงเรียนพณิชยการสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2529	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิทยาลัยครูสงขลา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชา การบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา